

Tornio Karhakkamaa Tuuli Ky

BayWa r.e. Nordic AB
Frihamnsallén 8
21120 Malmö

Exilion Tuuli Ky
Alexandersgatan 46 C, 4. våningen
00100 Helsingfors

Tornio Karhakkamaa Tuuli Ky, Karhakkamaa vindkraftspark i Torneå och 400 kV-kraftledning,
kompletterad miljökonsekvensbeskrivning 27.6.2024

Perusteltu päätelmä Tornion Karhakkamaan tuulivoimahankkeesta, Tornio, Tervola, Rovaniemi

Den motiverade slutsatsen är en av kontaktmyndigheten gjord motiverad slutsats om de betydande miljökonsekvenserna i projektet, som har gjorts utifrån en kompletterad konsekvensbeskrivning, inlämnade synpunkter och utlåtanden samt kontaktmyndighetens egen granskning med lagen om förfarandet vid miljökonsekvensbedömning (252/2017) som grund (senare MKB-lagen).

KONTAKTUPPGIFTER

Projektansvarig

Tornio Karhakkamaa Tuuli Ky

Representanter för projektansvarig

BayWa r.e. Nordic AB
Frihamnsallén 8
21120 Malmö

Kontaktperson: Maria Jussila (tfn 044 0330 482)
E-postadress: fornamn.efternamn@baywa-re.com

Exilion Tuuli Ky
Alexandersgatan 46 C, 4. våningen
00100 Helsingfors

Projektansvarig MKB-konsult

FCG Finnish Consulting Group

14.2.2025

LAPELY/3971/2019

Elektroniikkatie 6, 3. våningen
90590 Oulu
Kontaktperson: Leila Väyrynen (tfn 040 5412 306)
E-postadress: fornamn.efternamn@fcg.fi

Kontaktmyndighet

Lapplands NTM-central
Hallituskatu 3 B
96101 Rovaniemi
Kontaktperson: Hannu Raasakka (tfn 0295 037 500)
E-postadress: fornamn.efternamn@ely-keskus.fi

Innehåll

Perusteltu päätelmä Tornion Karhakkamaan tuulivoimahankkeesta, Tornio, Tervola, Rovaniemi	1
KONTAKTUPPGIFTER.....	1
Projektansvarig	1
Representanter för projektansvarig	1
Projektansvarig MKB-konsult	1
Kontaktmyndighet.....	2
Projektansvariges beskrivning av projektet och dess alternativ	5
Miljökonsekvensbedömning i planlägningsarbetet	5
Samordning av andra förfaranden	8
Natura-bedömning enligt naturvårdslagen	8
Förhandling i enlighet med renskötsellagen 53 §	9
Information om konsekvensbeskrivningen och hörande	9
Utlåtanden och synpunkter som lämnats in om konsekvensbeskrivningen	13
Information om den kompletterade konsekvensbeskrivningen och hörande	14
Utlåtanden och synpunkter som lämnats in om den kompletterade konsekvensbeskrivningen	16
Konsekvensbeskrivningens tillräcklighet och kvalitet.....	17
Beskrivning av projektet och dess egenskaper	17
Projektalternativ	18
Produktionsområdet för vindkraft.....	18
Kraftöverföring	19
Projektansvarig och projektets tidtabell för planering och genomförande.....	20
Projektets anknytning till andra projekt	20
Planer och tillstånd samt tillhörande beslut som krävs för att genomföra projekt	22
Riksomfattande mål för områdesanvändning.....	23
Projektets och dess alternativs förhållande till markanvändningsplaner och till planer som gäller användningen av naturresurser och miljöskydd som är väsentliga med tanke på projektet	25
Miljöns tillstånd vid tidpunkten i fråga i projektets influensområde och miljöns sannolika utveckling, om projektet inte genomförs	26
Osäkerhetsfaktorer.....	26
Projektets miljökonsekvenser som sannolikt är betydande.....	26
Utnyttjande av naturresurser	26
Landskap 28	
Byggd kulturmiljö	29
Fornminnen	31
Buller och bländning	31
Klassificerade grundvattenområden och källor i naturligt tillstånd	33
Jordmån och berggrund	34
Vattenmiljöer.....	35
Växtlighet, biotoper och skyddsområden.....	36
Konsekvenser för naturskyddsområden	36
Fågelliv 37	
Annan fauna	38
Klimat 40	

Trafik	42
Konsekvenser för människors levnadsförhållanden, trivsel och rekreationsbruk	43
Renskötsel	44
Konsekvenser för kommunikationsförbindelser och försvarsmaktens verksamhet	47
Samverkanseffekter	49
Verksamhetens avslutning	52
Jämförelse av alternativ	52
Alternativ ALT1 och ALT2	53
Kraftöverföring	54
Eventuella olyckor och deras följder	55
Hur man undviker, förebygger, begränsar eller eliminerar skadliga miljökonsekvenser	55
Uppföljningsarrangemang	57
Organisering av deltagande	59
Kompetensen hos de som utarbetat konsekvensbeskrivningen	59
Beaktande av kontaktmyndighetens utlåtande om plan för bedömning och behovet av att komplettera konsekvensbeskrivningen	60
Beaktande av utlåtandet om planen för bedömning	60
Beaktande av kontaktmyndighetens meddelande om behovet av komplettering	60
Sammanfattning av innehållet i konsekvensbeskrivningen och dess komplettering	61
Kontaktmyndighetens motiverade slutsats	61
Slutsatser om projektets betydande miljökonsekvenser	61
Människors levnadsförhållanden och trivsel samt rekreationsbruk	62
Samhällsstruktur	63
Landskap 66	
Byggd kulturmiljö	67
Ljus och bländning	68
Jordmån och berggrund	69
Klassificerade grundvattenområden och källor i naturligt tillstånd	69
Kontaktmyndighetens kompetens	70
Beaktan för konsekvensbeskrivningen och den motiverade slutsatsen	71
Leverans av den motiverade slutsatsen och kommunikation om denna	71
Tillämpade rättsnormer	71
Godkännande av dokumentet	72
Spridning	72
För kännedom	72

Projektansvariges beskrivning av projektet och dess alternativ

Tornio Karhakkamaa Tuuli Ky planerar en vindkraftspark i området Karhakkamaa i den norra delen av Torneå stad. Området gränsar mot Övertorneå kommun och ligger som närmast på ett avstånd av cirka fyra (4) kilometer från Torne älv och den svenska gränsen. Projektområdets storlek är cirka 9 140 hektar. Vindkraftsprojektet bildas av vindparken och den kraftöverföring som parken behöver. Den planerade vindkraftsparken är belägen på Torneå stads mark och på privat mark.

Planen för vindkraftsparken (Karhakkamaa) är att bygga högst 48 vindkraftverk. De planerade vindkraftverken har en maximal höjd på 300 meter, navhöjden är högst 210 meter och diametern för den cirkel som bildas av rotorbladen är högst 200 meter. Effekten per kraftverk är 6–10 MW och projektets sammanlagda effekt är cirka 252–480 MW.

För att kunna överföra elen från vindkraftverken till stamnätet byggs en 400 kV-kraftledning från planområdet till Petäjäskoski transformatorstation. Kraftledningsgatan blir ca 52 kilometer lång. Kraftledningen kommer att placeras i området vid kommunerna Torneå, Tervola och Rovaniemi i samma terrängkorridor som en existerande 400 kV-kraftledning. Förutom vindkraftverken och kraftledningen bygger man en ny 400 kV-transformatorstation i planområdet. Kraftöverföringen från vindkraftverken till transformatorstationen genomförs med markkablar.

I projektet granskas följande alternativ:

ALT0: Projektet genomförs inte.

ALT1: 48 nya vindkraftsverk uppförs på Karhakkamaaområdet.

ALT2: 42 nya vindkraftsverk uppförs på Karhakkamaaområdet.

Kraftöverföringens ruttalternativ ALTA och ALTB går längs den befintliga Petäjäskoski–Letsi-kraftledningen på 400 kV, på dess norra (ALTA) eller södra (ALTB) sida. Dessutom granskas kraftöverföringsalternativ ALT0, där man inte genomför en kraftledning.

Miljökonsekvensbedömning i planläggningsarbetet

Målet med lagen om förfarandet vid miljökonsekvensbedömning (252/2017, MKB-lagen) är att främja miljökonsekvensbedömningen och ett enhetligt beaktande av bedömningen vid planering och beslutsfattande och samtidigt öka alla parter tillgång till information och möjligheter att delta. Förfarandet vid miljökonsekvensbedömning är ett förfarande där man identifierar, bedömer och beskriver de betydande miljökonsekvenser som vissa projekt kan antas medföra samt hör myndigheter och andra aktörer vars förhållanden

eller intressen kan påverkas av projektet eller vars verksamhetsområde kan beröras av konsekvenserna.

Bedömningsförfarandet för miljökonsekvenser tillämpas på projekt och av dem orsakade förändringar, som sannolikt har betydande miljökonsekvenser. Projekt och av dem orsakade förändringar som bedöms i förfarandet vid miljökonsekvensbedömning listas i bilaga 1 i MKB-lagen. För detta projekt baserar sig förfarandet vid miljökonsekvensbedömning på MKB-lagens bilaga 1 punkt 7 e) vindkraftsverksprojekt där de enskilda kraftverken är minst 10 till antalet eller den totala kapaciteten är minst 45 megawatt.

Benämningen för markanvändnings- och bygglagen har ändrats i lagen om ändring av markanvändnings- och bygglagen (752/2023), som trädde i kraft 1.1.2025. Den nya benämningen från och med 1.1.2025 är lagen om områdesanvändning. Enligt lagen om ändring av markanvändnings- och bygglagen ska man behandla frågor som är aktuella när lagen om områdesanvändning träder i kraft genom att tillämpa de bestämmelser som varit i kraft när lagen börjat gälla.

Byggandet av vindkraftverk kräver utöver en miljökonsekvensbedömning också i enlighet med markanvändnings- och bygglagen (lagen om områdesanvändning) att man utarbetar en plan som styr utbyggnad av vindkraft, till exempel en generalplan för vindkraft i enlighet med markanvändnings- och bygglagen (lagen om områdesanvändning) 77 a §. Enligt lagen om förfarandet vid miljökonsekvensbedömning 5.1 § och markanvändnings- och bygglagen (lagen om områdesanvändning) 9.3 § kan miljökonsekvenserna för ett projekt utvärderas i samband med planläggningen (gemensamt förfarande) istället för ett förfarande vid miljökonsekvensbedömning, även om generalplanen inte sträcker sig till kraftledningsrutten.

I förhandsöverläggningen för Karhakkamaas vindkraftsprojekt i Torneå den 26.4.2019 kom man i enlighet med MKB-lagen 5.4 § överens om att genomföra en miljökonsekvensbedömning under förfarandet för generalplanen, vilket betyder att projektets miljökonsekvenser bedöms i samband med generalplanläggningen. Torneå stad ansvarar för planläggningsförfarandet och NTM-centralen i Lappland agerar som den kontaktmyndighet som avses i MKB-lagen.

Torneå stadsfullmäktige fattade 10.6.2019 § 68 beslutet att inleda arbetet med att utarbeta en generalplan för Karhakkamaas vindkraftspark i projektområdet för vindkraftsparken. Generalplanläggningen ändrar på den giltiga och rättsverkande Torneå generalplan 2021 och bedömer projektets miljökonsekvenser, istället för att detta görs i ett MKB-förfarande.

I det gemensamma förfarandet innehåller programmet för deltagande och bedömning (PBD) en MKB-lagenlig plan för miljökonsekvensbedömning (MKB-plan, plan för bedömning) som utarbetats av den projektansvarige. Detta är en plan över de nödvändiga utredningarna och över hur bedömningsförfarandet arrangeras. Kommunen hör myndighetsorganen och ger andra en möjlighet att uttrycka sin åsikt samt leverera

utlåtanden och synpunkter till kontaktmyndigheten, som sedan ger kontaktmyndighetens utlåtande om planen för bedömning. I sitt utlåtande tar kontaktmyndigheten ställning till omfattningen och noggrannheten i planen för bedömning och till hur de nödvändiga utredningarna vid behov sammanpassas med andra utredningar som berör projektet och som krävs av andra lagar.

Karhakkamaa vindkraftspark och 400 kV-kraftledning-projektets program för deltagande och bedömning och MKB-program fanns för påseende 5.8–5.10.2020.

Kontaktmyndigheten gav ett utlåtande om planen för bedömning av Karhakkamaa vindkraftspark och 400 kV-kraftledning 4.2.2021.

Den projektansvarige gör utifrån planen för bedömning och kontaktmyndighetens utlåtande om samma plan de nödvändiga utredningarna och bedömningarna om projektets konsekvenser och utarbetar en miljökonsekvensbeskrivning (MKB-beskrivning, konsekvensbeskrivning), som i det gemensamma förfarandet är en del av det förberedande materialet för generalplanen. Kontaktmyndigheten granskar konsekvensbeskrivningens tillräcklighet och kvalitet och utarbetar en motiverad slutsats om denna. Den motiverade slutsatsen är en motiverad slutsats om de betydande miljökonsekvenserna i projektet, som har gjorts utifrån en konsekvensbeskrivning, inlämnade synpunkter och utlåtanden om beskrivningen samt kontaktmyndighetens egen granskning. Om kontaktmyndigheten inte kan göra en motiverad slutsats på grund av en bristfällig miljökonsekvensbeskrivning ska myndigheten meddela den projektansvarige om vilka delar av konsekvensbeskrivningen som måste kompletteras.

Det förberedande materialet för Karhakkamaas vindkraftsparks delgeneralplan och miljökonsekvensbeskrivning fanns för påseende 23.1.2024–22.3.2024.

Kontaktmyndigheten ansåg att konsekvensbeskrivningen var bristfällig vad gällde bedömningen av de konsekvenser som är inriktade på fågelliv och fauna, naturresurser, buller, landskap och kulturmiljö samt vattenmiljön. Bristerna var så väsentliga att konsekvensbeskrivningen måste kompletteras. Kontaktmyndigheten informerade den projektansvarige om behovet att komplettera konsekvensbeskrivningen 23.4.2024. Den projektansvarige har 2.7.2024 lämnat in en kompletterad miljökonsekvensbeskrivning som berör Karhakkamaas vindkraftsparksprojekt till kontaktmyndigheten.

Den kompletterade miljökonsekvensbeskrivningen fanns för påseende 16.10–16.12.2024. Konventionen från FN:s ekonomiska kommission för Europa om miljökonsekvensbeskrivningar i ett gränsöverskridande sammanhang (Esbokonventionen) tillämpas på projektplaneringen. Med konventionen som grund har också de svenska invånarna haft en möjlighet att framföra synpunkter om framförallt de delar där miljökonsekvenserna kan anses beröra Sverige. I Finland har Finlands miljöcentral ansvarat för hörandet och i Sverige Naturvårdsverket.

Efter den motiverade slutsatsen från kontaktmyndigheten förbereder Torneå stad en delgeneralplan för vindkraftverk utifrån responsen som kommit in angående miljökonsekvensbedömningen, den motiverade slutsatsen och det andra förberedande

materialet, och lägger fram ett planförslag för offentligt påseende. Kontaktmyndigheten lägger tonvikt på att man måste ta landskapsplanen i beaktande (markanvändnings- och bygglagen 39 §) när man utarbetar en generalplan. I landskapsplanen för Västra Lappland ligger bara en liten del av projektområdet i ett område som har anvisats som lämpligt för planering av vindkraft. Kommunen kan inte godkänna en generalplan som strider mot landskapsplanen och kontaktmyndigheten uppmanar att detta beaktas i generalplanläggningen.

Torneå stadsfullmäktige fattar beslutet om att godkänna generalplanen. Aktörer som listas i kommunallagen (410/2015) 137 § och lagen om områdesanvändning 191 §, till exempel kommunmedlemmar, har rätt att lämna in ett besvär över beslutet. Eftersom projektets miljökonsekvenser har bedömts i planläggningen, istället för i ett MKB-förfarande, kan man i ett besvär som berör planen inte åberopa att projektets miljökonsekvensbedömning har varit bristfällig, utan besvärsrätt om miljökonsekvensbedömningen finns först i samband med tillståndsbeslutet.

Miljökonsekvensbeskrivningen och den motiverade slutsatsen skall bifogas till tillståndsansökan (byggnadstillstånd) före beslutet fattas. Myndigheten får inte bevilja ett tillstånd att genomföra projektet före den har fått tillgång till konsekvensbeskrivningen, den motiverade slutsatsen och de dokument som berör internationellt hörande. Tillståndsbeslutet måste inkludera den motiverade slutsatsen och där måste man på ett ändamålsenligt sätt beakta resultaten från de höranden som berör konsekvensbeskrivningen. Det måste framgå från beslutet hur konsekvensbeskrivningen, den motiverade slutsatsen och dokumenten som berör det internationella hörandet har tagits i beaktan.

Samordning av andra förfaranden

Natura-bedömning enligt naturvårdslagen

Enligt naturvårdslagen 35.4 § ska man utföra en Natura-bedömning i samband med MKB-förfarandet om man på projektet tillämpar det bedömningsförfarande för miljökonsekvensbedömning som avses i lagens 3. kapitel. Kontaktmyndigheten måste i detta fall inkludera utlåtanden som berör Natura-bedömningen från närings-, trafik- och miljöcentralen och förvaltaren av naturskyddsområdet i den motiverade slutsatsen.

I detta projekt utförs Natura-bedömningen i samband med MKB-förfarandet. I samband med förfarandet vid miljökonsekvensbedömning har man i enlighet med naturvårdslagen 35 § (9/2023) utarbetat en Natura-bedömning som gäller Natura 2000-områdena Karhuaapa-Heininjäkä-Kokonräme, Kivimaan lehdot och Pisavaara. I Natura-bedömningsutlåtandet som NTM-centralen i Lappland gav 22.4.2024 har man inkluderat en sammanfattning av utlåtandet för den motiverade slutsatsen, bortsett från delar som är sekretessbelagda (Lag om offentlighet i myndigheternas verksamhet 24 § 14

punkten). Utlåtandet i sin helhet har bifogats till denna motiverade slutsats. Inga utlåtanden lämnades in från markägare eller rättsinnehavare.

Förhandling i enlighet med renskötsellagen 53 §

Enligt renskötsellagen 53 § (848/1990) ska statens myndigheter vid planering av åtgärder som gäller statsägd mark och väsentligt inverkar på renskötseln förhandla med företrädare för det berörda renbeteslaget. Statsägd mark ligger inom projektområdet, så projektet måste arrangera en förhandling i enlighet med renskötsellagen 53 §. I projektet arrangerades en förhandling i enlighet med renskötsellagen 53 § den 23.9.2021.

Information om konsekvensbeskrivningen och hörande

Torneå stad informerade om konsekvensbeskrivningen och dess framläggning samt möjligheten att presentera synpunkter och utlåtanden genom en offentlig kungörelse 23.1.2024–22.3.2024. Kungörelsen och konsekvensbeskrivningen med bilagor publicerades på Torneå stads webbplats och Miljöförvaltningens webbplats www.ymparisto.fi/yleiskaavoitus-karhakkamaantuulivoimaYVA.

Torneå stad informerade om konsekvensbeskrivningen och dess framläggning samt möjligheten att presentera synpunkter och utlåtanden genom tidningsannonser i Lapin Kansa och Haparandabladet 23.1.2024 och i Kotikulmilita 24.1.2024.

Konsekvensbeskrivningen fanns för påseende i tryckt version (papper) i Torneå stadshus på adressen Suensaarenkatu 4, Tervola kommunkansli på adressen Keskustie 81, Rovaniemi stads servicepunkt Osviitta på adressen Koskikatu 19, Övertorneås kommunkansli på adressen Alkkulanraitti 55 och NTM-centralen i Lappland på adressen Hallituskatu 3 B i Rovaniemi. Det var också möjligt att bekanta sig med MKB-beskrivningen i Torneå stadsbibliotek på adressen Torikatu 2, Tervola kommunbibliotek på adressen Paasilinnan puistotie 1, Rovaniemi stadsbibliotek på adressen Jorma Eton tie 6 och Tornedalens bibliotek på adressen Alkkulanraitti 31.

Informationstillfällen ordnades om projektet, planens förberedande material och konsekvensbeskrivningen 21.2.2024 kl. 17–19 i Karungi skola på adressen Jokivarrentie 2369 i Torneå och 22.2.2024 kl. 18–20 på adressen Risudden 134 i Hedenäset i Sverige. Det var också möjligt att delta i informationstillfällena genom fjärrkontakt. Förutom representanterna för kommunen, kontaktmyndigheten, den projektansvarige och konsulten var sammanlagt nästan 60 personer närvarande på plats och 45 personer genom fjärrkontakt. Det frågades och kommenterades om följande angelägenheter på informationstillfällena:

Informationstillfället i Karungi:

K: Det har pratats mycket om bullerolägenheter. Den lägre frekvensen, dvs. infraljudet, beaktas inte tillräckligt bra, inte heller den elektromagnetiska strålningen. De orsakar

hälsoskador, såsom arythmi. Du kan ana bullerkonsekvenserna i kroppen. Infraljudet påverkar både djur och människor. Den elektromagnetiska strålningen från generatorerna har en inverkan på djurens (t.ex. älgens) beteende och kan förekomma bland annat som förvirrat beteende.

K: Om bullermodellen. Jag bor själv i byn Mustajärvi, som ligger i den södra delen. Beslutsfattarna borde inte tro på bullermodellerna. Ljudet från kraftverken i Kitkiäisvaara hörs ända in i huset. På vilka grunder gör man bullermodellerna, när de enligt erfarenhet inte stämmer?

K: Kommentrar till Väyrynen: Torne älvdal är inte ett industriområde, det är en kommande turistregion. Dessutom finns det inte så stora träd på Aavasaksa, att de skulle hindra att vindkraftverken syns. Fråga till Raasakka: Ansvarar du för projektets sociala konsekvenser och konsekvensernas för människans livskvalitet och turismen? Hur kan man diskutera den här frågan och med vem, till exempel på NTM-centralen? Jag representerar själv turistbranschen och vill att området kring Torne älvdal bevaras som en enhetlig turistregion. Karhakkamaas projekt skulle förstöra den enhetliga turistregionen. Turismen baserar sig på landskapet.

K: Karungi är föremål för flera projekt som kommer att splittra området och dess natur. Tidigare var naturvärdena myrmarker. Som en följd av byggandet kommer mycket söndersplittrande infrastruktur, som också har en inverkan på djurlivet och fåglarna. Samverkans effekterna orsakar ökande och stora naturkonsekvenser. Jag anser att alla de här vindkraftsparkerna borde bedömas som en helhet. Särskilt fågelkonsekvenserna är problematiska. Jag anser att bl.a. fågelkonsekvenserna och deras observationsdagar är ringa enligt min egen erfarenhet. Jag tycker att naturvärdena har underskattats ordentligt. Hur har konsekvenserna från byggandet av vägnätet bedömts? Hade också landskapsplanen slutat gälla?

K: Jag anser att man inom avsnitten för näringsgrenar inte har presenterat turistverksamheten i närområdet, såsom i Mustajärvi. Hur står det till med turistutredningar i närområdet? Matkakoski skulle ha stor potential att bli en betydande turistregion. Torneå och den svenska sidan försöker få Kukkolaforssen till ett UNESCO-objekt. Varför har inte det nämnts eller utredningar utförts? Hur har man beaktat Struves meridianbåge? Det ser ut som om kraftverken ligger precis där siktpunkterna är placerade.

K: Hur mycket påverkas Torne älv av vägbyggandet? Hur mycket väg kommer det att byggas? Avrinningsområdet vid Torne älv måste undersökas mycket noggrant, området är oförutsägbart. Byggandet av kraftverken har en central inverkan på Torne älv.

K: Jag är förvirrad över att man inte har nämnt hälsa överhuvudtaget. Kraftverkens inverkan på hälsan är uppenbara. Om man tittar på utländsk statistik, så har man på ett tydligt sätt kunnat påvisa konsekvenser för exempelvis hörseln och hjärtat. Varför gömmer man undan de här sakerna? Ligger det något politiskt ändamål i bakgrunden, när man planerar så här mycket vindkraft i Lapplandsregionen?

K: Man har gjort bullermodeller. Finns det någon information om de rådande vindförhållandena och hur de påverkar bebyggelsen i området? Det är sydvästvinden som dominerar i området. Bullerkonsekvenserna förekommer vid medvind. Hur påverkar de långverkande nordliga vindarna modellerna?

K: Vindkraft är något som har beaktats mycket dåligt i lagstiftningen. Vad är projektaktörens attityd till miljötillstånd? Vissa projektaktörer har rentav en positiv attityd till miljötillstånd. Dessutom vill jag höra ett svaromål om detta från staden. Kunde man använda ett miljötillstånd bl.a. när det gäller rivningsgarantier? Jag frågar också om NTM-centralens ställning gällande frågan.

K: Miljökonsekvenserna har varit betydande för alla projekt. Det finns säkert ingen som vill att alla projekt i Torneoregionen genomförs. Vindkraftverk är något som garanterat kommer till Torneå, även om en del inte vill ha hit dem alls. Motiveringen för det här är ekonomisk; man får betydande summor i hyresinkomster och fastighetsinkomstbeskattning. Ett hinder för att gå vidare med planen i det här projektet är att projektet är så pass gammalt, att ersättningarna och hyrorna är så små, att de ligger långt efter den nuvarande nivån. Ersättningarna borde vara så bra att det lönar sig att lida av olägenheterna i framtiden. Arrendeavtalen borde öppnas igen, på ett sätt som gör att alla får samma ersättningar och så att hela projektområdet ersätts. Då blir det ingen kamp eller friktion mellan markägarna och nyttan fördelas jämnt mellan alla.

K: Hur kan man få info från bullermodellerna om just den här typen av vindkraftverk, när inga har byggts hittills? Hur får man till stånds resultat om exempelvis buller och skuggbildning, när kraftverken är så höga?

K: Byggandet av kraftledningar har varit ett problem. Vi får inga ersättningar för kraftledningar. Hur ersätts de kraftledningar som dras? De borde också beaktas.

K: Beskattningen av fastighetsinkomster minskar år för år. Vad har kommunen kvar om fastighetsinkomstskatterna inte går till kommunen i sin helhet? Det är en enorm risk för kommunen och de lokala invånarna, en stor fördel för aktören. Arrendeavtalen är en stor risk, de saknar rivningsgarantier. Man borde prata mera om dem. Arrendeinkomsterna samlas in under vindkraftsprojektets livscykel. Det betyder att vi inte får några inkomster om vindkraftsbolaget går i konkurs (eller något annat liknande). Inflationen har också en inverkan. Något som oroar mig är om vindkraftskommunerna kommer att bli framtidens kriskommuner? Det är möjligt att det är kommunen som måste betala. Varför borde kommunen ta en sådan risk och vad är summan på rivningsgarantin?

K: Jag bekymrar mig över kraftverken som ska byggas vid Övertorneås gräns. Vill Torneå avsiktligt placera projektet vid kommungränsen? Hur beaktar man den andra kommunen som inte får några fördelar?

K: Kan man inte bygga Karhakkamaas kraftverk på det redan färdiga industriområdet och havsområdet (Röyttä)?

K: Vad är kriterierna för valet av översiktsbildernas fotograferingspunkter? Det skulle ha funnits bättre fotograferingsställan (öppnare platser). Nu har man blockerat utsikterna i bilderna med byggnader och skogsskiftet.

K: Förhoppningsvis har man angett brännvidden i översiktsbilderna. Man presenterade översiktskartor enbart för det här projektet, även om samverkans effekterna är väsentliga. Varför har man inte presenterat de andra projekten? Varför ska projekten i Torneå placeras så nära bebyggelsen? Efter projektbyggandet är området kring vindkraftsparken inte längre ett rekreationsområde.

K: Jag anser att naturkonsekvenserna är grovt underskattade i det här projektet. Är mätningar och utredningar som har gjorts år 2019 fortfarande valida? Breddandet av vägar har inte beaktats tillräckligt bra i bedömningen. Jag anser att utredningarna borde utföras av en utomstående aktör och inte en sådan som projektaktören kan påverka.

K: Vad är megawattmängden för projekten i Torneåregionen?

K: Vad är projektaktörernas ägarunderlag? Det ligger ett Ky i slutet av Exilion, alltså är det ett kommanditbolag. Jag är förbryllad, varför är bolaget ett kommanditbolag? Vad är ett kommanditbolags ansvar jämfört med ett aktiebolag?

K: En fråga presenterades om FCG:s opartiskhet. Har man beaktat mikroplaster i undersökningarna? Hur har bytet av eventuellt oljig mark beaktats i demonteringen?

K: Har man utfört terrängundersökningar?

K: Kommer det kostnader från byggandet av infrastruktur? Vem står för byggkostnaderna?

K: Hur höga är Kitkiäisvaaras vindkraftverk jämfört med kraftverken som planeras i Karhakkamaa?

K: Hur ersätts de olägenheter som för regionens markägare och invånare av industriområdet som fokuserar på Karhakkamaas vindkraft?

K: Hur kan korta vindkraftverk vara mer synliga än långa vindkraftverk?

K: Vad är säkerhetsområdet vintertid för ett vindkraftverk på 300 meter?

Vid informationstillfället i Sverige höll man en kort presentation, varefter åhörarna vid olika temapunkter kunde diskutera och ställa frågor om projektet till representanterna för den projektansvarige och konsulterna. Efter tillfället sammanställde man en lista på de teman som orsakat mest frågor och kommentarer:

K: Vindkraft är inte lämpligt i närheten av naturobjekt.

K: Varför vill ni bygga på just den här platsen?

K: Varför kan man inte bygga ett mindre antal kraftverk?

K: Vindkraftsparken förstör landskapet.

K: Karhakkamaa passar inte in i Övertorneås turismstrategi.

K: Vindkraftsparken har betydande ekonomiska följder för den lokala affärsverksamheten.

K: Vilken typ av ljus kommer man att använda i kraftverken?

K: Hur kan Sverige påverka planen?

K: Hur har man beaktat synpunkterna som gavs under den föregående samrådsrundan?

K: Fastigheternas värde sjunker.

K: Hur mycket tjänar Torneå stad på det här projektet?

K: Vem köper elektriciteten som produceras i vindkraftsparken?

Utlåtanden och synpunkter som lämnats in om konsekvensbeskrivningen

Torneå stad bad 19.1.2024 följande aktörer om utlåtanden som gäller det förberedande materialet för delgeneralplanen för vindkraft och miljökonsekvensbeskrivningen:

Övertorneå kommun i Finland, Tervola kommun, Rovaniemi stad, Övertorneå kommun i Sverige, Haparanda stad, NTM-centralen i Lappland, fiskerinäringsmyndigheten för NTM-centralen i Lappland, Lapplands förbund, Regionförvaltningsverket i Lappland RFV, Tornedalens museum, Lapplands landskapsmuseum, Räddningsverket i Lappland, Trafik- och kommunikationsverket Traficom, Trafikledsverket, Fingrid Oyj, 3. Logistikregementet, Finavia Oyj, Forststyrelsen, Meteorologiska institutet, Museiverket, Fintraffic, Suomen Erillisverkot Oy, Renbeteslagens förening, Telia Finland Oyj, Digita, DNA Oyj, Elisa Oyj, Edzcom Oy, Cinia Group Oy, Tornion Yrittäjät, Tornion Vesi Oy, Elenia Oy, Skogscentralen, MTK Lappland, Viltcentralen i Lappland, Suomen luonnonsuojeluliiton Lapin piiri ry, Meri-Lapin Lintutieteellinen Yhdistys Xenus ry, Tornion Riistanhoitoyhdistys, Ylitornion riistanhoitoyhdistys, Tornionseudun Ampujat ry, Alatornion metsästysseura ry, Tornionseudun Metsästysseura ry, Karungin erämiehet, Metsänhoitoyhdistys Lappi, Lapplands välfärdsområde, Lappilaiset kylät ry, Aapajärven kyläyhdistys ry, Aapajoen kylätaloyhdistys ry, Pekanpään maa- ja kotitalousseura, Karungin kyläyhdistys ry, Sattajärven kyläyhdistys ry, Väystäjän kyläyhdistys ry, Karungi hembygdsförening, Korpikylä hembygdsförening, Risudden byaförening, Lohijärvi renbeteslag och Palojärvi renbeteslag.

Förutom de ovan nämnda har även andra aktörer och medborgare haft möjligheten att presentera sin synpunkt om miljökonsekvensbeskrivningen.

Det förberedande materialet för generalplanen, som innehöll konsekvensbeskrivningen, var föremål för 15 utlåtanden och 47 synpunkter från Finland och sju (7) utlåtanden och 40 synpunkter från Sverige. Torneå stad levererade alla utlåtanden och synpunkter till

den projektansvarige och kontaktmyndigheten. Torneå stad lagrar de ursprungliga utlåtandena och synpunkterna som lämnats in om konsekvensbeskrivningen.

Information om den kompletterade konsekvensbeskrivningen och hörande

Torneå stad informerade om den kompletterade konsekvensbeskrivningen och dess framläggning samt möjligheten att presentera synpunkter och yttranden genom en offentlig kungörelse 16.10–16.12.2024. Kungörelsen och den kompletterade konsekvensbeskrivningen med bilagor publicerades på Torneå stads webbplats <https://www.tornio.fi/asuminen-ja-ymparisto/kaavoitus-ja-mittaus/kaavatori> och på Miljöförvaltningens webbplats www.ymparisto.fi/yleiskaavoitus-karhakkamaantuulivoimaYVA. Dessutom informerade Torneå stad om den kompletterade konsekvensbeskrivningen och dess framläggning samt möjligheten att presentera synpunkter och utlåtanden genom tidningsannonser i Lapin Kansa och Lounais-Lappi 16.10.2024 samt i Haparandabladet 18.10.2024.

Den kompletterade konsekvensbeskrivningen fanns för påseende (i tryckt version) i Torneå stadshus på adressen Suensaarenkatu 4, Tervola kommunkansli på adressen Keskustie 81, Rovaniemi stads servicepunkt Osviitta på adressen Koskikatu 19, Övertorneås kommunkansli på adressen Alkkulanraitti 55 och NTM-centralen i Lappland på adressen Hallituskatu 3 B i Rovaniemi. Det var också möjligt att bekanta sig med den kompletterade MKB-beskrivningen i Torneå stadsbibliotek på adressen Torikatu 2, Tervola kommunbibliotek på adressen Paasilinnan puistotie 1, Rovaniemi stadsbibliotek på adressen Jorma Eton tie 6 och Tornedalens bibliotek på adressen Alkkulanraitti 31.

Ett tvåspråkigt informationstillfälle (finska och svenska) arrangerades om projektet och den kompletterade konsekvensbeskrivningen 21.11.2024 kl. 18–20 i Torneå stads fullmäktigesal (Suensaarenkatu 4). Det var också möjligt att delta i informationstillfället genom fjärrkontakt. Förutom representanterna för kommunen, kontaktmyndigheten, den projektansvarige och konsulten var 24 personer närvarande på plats och 18 personer genom fjärrkontakt. Det frågades och kommenterades om följande angelägenheter på informationstillfället:

K: Jag vill ställa ännu en fråga om miljötillstånd. Om kommunen krävde ett miljötillstånd, kunde man inte då kräva att vindkraftverken fungerade inom de gränser som lovet tillåter?

K: Om vindkraftverket producerar mer buller än planerat är det en process på flera år. I det skedet är det kommunen som kommer att betala för kampen om rättvisa. Något som jag inte förstår är; om det där är vindkraftsbolagets synpunkt om bullergränserna, vad skulle problemet vara med att förutom god planering också lägga till ett miljötillstånd? Varför skapar det problem?

K: En allmän fråga: Höjden ligger på 300 meter. Hur mycket producerar vindkraftsparken i sin helhet?

K: Sprider sig inte bullret från högre vindkraftverk också längre?

K: I undersökningar på området har man hittat kungsörn, åkergröda, en lekplats för tjäder och europeisk bäver samt en häckningsplats för fiskgjuse som ligger 650 meter från kraftledningen. Kommer man fortfarande att utföra separata terrängundersökningar om åkergrödan? Varför har man inte utfört en separat undersökning om den europeiska bävern?

K: Vad gäller konsekvenser, så är konsekvenserna för den svenska sidan främst visuella. Frågan är; kan man i samband med planläggningen fortfarande påverka placeringen på så sätt att vindkraftverken skulle vara synliga så lite som möjligt?

K: I de tidigare hörandefaserna kom inverkan på kulturmiljöerna fram och frågan om ifall man kommer att göra en noggrannare bedömning om de här konsekvenserna. I området går bl.a. siktlinjer för Struves meridianbåge. Kommer man att ta dessa i beaktande?

K: Jag vill dra mig till minnes att vindkraftverken fortfarande ligger nära siktlinjen.

K: Om översiktsbilderna; varför är bilderna tagna från den allmänna vägen? Invånarna är vanligtvis de som lider mest av vindkraftsverkens landskapskonsekvenser. Just nu var den mest komiska bilden den där det fanns en kåta mellan vindkraftverken.

K: Invånarenkäten bekymrar mig också. I Finland genomfördes invånarenkäten inom en radie på 5 km. Varför inte inom en radie på 10 km? I Sverige genomfördes enkäten inom en radie på 5–10 km. Varför var radien för enkäten som genomfördes i Finland inte större?

K: Jag tycker inte att det där var ett slumpmässigt urval. Dessutom genomfördes enkäten på sommaren, när invånarna inte nödvändigtvis var hemma. Dessutom är jag bekymrad över att ni har behandlat svaren, men inte gjort dem offentliga.

K: Du sade också att vindkraftverken inte nödvändigtvis genomförs med en höjd på 300 meter. Du sade också att bullerområdet kan vara större om vindkraftverken som byggs är kortare. Borde man inte i så fall göra nya bullermodeller?

K: Jag fortsätter om bullermodellen. Många av oss känner till Nivavaara i Korpikylä, som har utsikter mot Sverige. Har bullermodellerna beaktat de omfattande höjdvariationerna i området?

K: Vad är den kommande tidtabellen?

K: Angående invånarenkäten, var det 2021? Varför har man inte genomfört en ny invånarenkät? En sådan skulle ha behövts. Till exempel är vi mycket oroande över förändringen i landskapsbilden på den svenska sidan. Det är tack vare landskapet som turisterna kommer hit. Dessutom minskar invånarantalet i Övertorneå kommun och nya

invånare kommer främst tack vare landskapet. Varför genomför man alltså inte en ny invånarenkät?

K: Kunde man inte också uppdatera invånarenkäten, eftersom det har kommit så mycket kommentarer om förändringen i landskapsbilden?

K: Det har ändå kommit många nya invånare och företag efter att den genomfördes.

K: Konsekvenserna för landskapet och kulturmiljön borde i vilket fall som helst kompletteras.

K: Jag håller med om att vindkraftverken har en betydande inverkan på landskapet. Vi måste också komma ihåg att vi talar om ett nationallandskap. Dessutom det att man systematiskt nedvärderar landskapskonsekvenserna i beskrivningen. Man säger alltså att landskapskonsekvenserna är måttliga. Vad är stora landskapskonsekvenser ur konsultens synvinkel?

K: Som representant för ett väglag vill jag fråga om hur man börjar göra vägarna? Vår avsikt har varit Munatie, Hirsimaantie och Pitkäsenpalontie. Hur går man vidare och kommer ni att kontakta oss när arbetet framskrider? Vi vill samarbeta vad gäller vägarna. Pitkäsenpalontie syns inte i kartläggningen. Finns den tillgänglig i sin helhet?

K: I undersökningarna är problemet ofta att de utförs av en konsult som anställts av vindkraftsbolaget och det bekymrar mig. Vi lokala invånare har som uppgift att vi måste granska de här uppgifterna. Tänk om en lokal invånare inte lägger märke till ett fel i den här beskrivningen; granskar någon opartisk aktör undersökningarna? Tänk om det blir kvar ett fel i undersökningarna?

Utlåtanden och synpunkter som lämnats in om den kompletterade konsekvensbeskrivningen

Torneå stad bad 15.10.2024 följande aktörer om utlåtanden för den kompletterade konsekvensbeskrivningen:

Övertorneå kommun i Finland, Tervola kommun, Rovaniemi stad, Övertorneå kommun i Sverige, Haparanda stad, NTM-centralen i Lappland, fiskerinärlingsmyndigheten för NTM-centralen i Lappland, Lapplands förbund, Regionförvaltningsverket i Lappland RFV, Tornedalens museum, Lapplands landskapsmuseum, Räddningsverket i Lappland, Trafik- och kommunikationsverket Traficom, Trafikledsverket, Fingrid Oy, 3. Logistikregementet, Finavia Oy, Forststyrelsen, Meteorologiska institutet, Museiverket, Fintraffic, Suomen Erillisverkot Oy, Renbeteslagens förening, Telia Finland Oy, Digita, DNA Oy, Elisa Oy, Edzcom Oy, Cinia Group Oy, Tornion Yrittäjät, Tornion Vesi Oy, Elenia Oy, Skogscentralen, MTK Lappland, Viltcentralen i Lappland, Suomen luonnonsuojeluliiton Lapin piiri ry, Meri-Lapin Lintutieteellinen Yhdistys Xenus ry, Tornion Riistanhoitoyhdistys, Ylitornion riistanhoitoyhdistys, Tornionseudun Ampujat ry,

Alatornion metsästysseura ry, Tornionseudun Metsästysseura ry, Karungin erämiehet, Metsänhoitoyhdistys Lappi, Lapplands välfärdsområde, Lappilaiset kylät ry, Aapajärven kyläyhdistys ry, Aapajoen kylätaloyhdistys ry, Pekanpään maa- ja kotitalousseura, Karungin kyläyhdistys ry, Sattajärven kyläyhdistys ry, Karungi hembygdsförening, Korpikylä hembygdsförening, Risudden byaförening, Lohijärvi renbeteslag och Palojärvi renbeteslag.

Förutom de ovan nämnda har även andra aktörer och medborgare haft möjligheten att presentera sin synpunkt om miljökonsekvensbeskrivningen.

Den kompletterade konsekvensbeskrivningen var föremål för 11 utlåtanden och 18 synpunkter från Finland och 8 utlåtanden och 11 synpunkter från Sverige. Torneå stad har levererat alla utlåtanden och synpunkter till den projektansvarige och kontaktmyndigheten. Torneå stad lagrar de ursprungliga utlåtandena och synpunkterna som lämnats in om konsekvensbeskrivningen.

Konsekvensbeskrivningens tillräcklighet och kvalitet

Beskrivning av projektet och dess egenskaper

Kontaktmyndigheten har betonat att hela projektet ska beskrivas och att hela projektet ska bedömas. För att hela projektets konsekvenser ska kunna bedömas i planläggningen, istället för MKB-förfarandet, måste båda projekttyperna – energiproduktion och energiöverföring – och deras projektinformation framgå tydligt i dokumenten.

Placeringen av vindkraftens produktionsområde och den preliminära kraftledningsgatan presenteras på pärmen av konsekvensbeskrivningen. Projektets placering och dess syfte, vindkraftsområdets areal samt vindkraftverkens maximala antal, höjd och effekt per kraftverk presenteras i konsekvensbeskrivningens sammanfattning. Likaledes beskrivs projektets mål och motiveringar för valet och avgränsningen av projektområdets placering presenteras, om även på en allmän nivå. Kontaktmyndigheten konstaterar att en entydig beskrivning av projektet är viktig och anser att projektbeskrivningen och beskrivningen av projektets egenskaper borde ha presenterats på ett tydligt sätt i ett eget avsnitt.

Genomförandealternativen för projektets vindkraftverk och kraftöverföringens ruttalternativ beskrivs i kapitel 3.3. Alternativen som bedöms i MKB-förfarandet beskrivs i övrigt på ett tydligt sätt, men effekten per kraftverk nämns inte i den här punkten. Alternativen som bedöms (ALT1 och ALT2) presenteras tydligt på kartor där man beskriver produktionsområdet för vindkraft, kraftverkens placeringar, preliminära transformatorstationer, den befintliga kraftledningen och produktionsområdets planerade kraftledningsgata, befintliga och nya vägar, vägar som ska repareras, markkablar samt

Kitkiäisvaaras kraftverk och dess generalplans geografiska gräns. Alternativ för kraftledningsgatan i Karhakkamaas vindkraftpark presenteras i bild 10.

I sitt utlåtande om MKB-planen konstaterade kontaktmyndigheten att projektet har beskrivits vad gäller vindkraftverken, men att projektbeskrivningen vad gäller kraftledningen var bristfällig på ett sätt som framkommer i utlåtandet. Bristerna som nämndes i kontaktmyndighetens utlåtande har korrigerats i konsekvensbeskrivningen.

Kontaktmyndigheten anser att man i projektbeskrivningen till största delen har beaktat det utlåtande som kontaktmyndigheten gav om MKB-programmet, bortsett från några ovan nämnda detaljer. Kontaktmyndigheten anser att projektbeskrivningen är begriplig och tillräcklig.

Projektalternativ

Produktionsområdet för vindkraft

Projektalternativen ALT1 och ALT2 samt de alternativa kraftledningsgatorna ALTA och ALTB presenteras i kapitel 3.3.1. Alternativen inkluderar också ett nollalternativ (ALT0), där vindkraftsprojektet inte genomförs. Kontaktmyndigheten konstaterar att detta möjliggör en situation där man kan jämföra baslinjen. Konsekvenserna i konsekvensbeskrivning bedöms med vindkraftverk som är högst 300 meter höga och har en effekt på 6–10 MW. Kontaktmyndigheten anser att det är positivt att bedömningen har utförts med så stora kraftverksalternativ som möjligt, varvid man också utvärderar de största möjliga konsekvenserna.

I MKB-planen presenterades förutom nollalternativet bara ett teoretiskt maximalalternativ (ALT1), där antalet vindkraftverk var cirka 50. Kontaktmyndigheten har i sitt utlåtande om MKB-planen krävt att det ska finnas ett eller flera alternativ där antalet kraftverk är mindre. När alternativet skapas ska man också bl.a. beakta möjligheten att bevara miljövärden och att undvika skadliga landskaps- och bullerkonsekvenser. Konsekvensbeskrivningen presenterar två alternativ för produktionsområdet för vindkraft, där antalet vindkraftverk antingen är 48 (ALT1) eller 42 (ALT2). Baserat på undersökningarna som genomfördes i samband med miljökonsekvensbedömningen och den respons som kommit in har man minskat på antalet vindkraftverk, granskat vindkraftverkens placeringar och förminskat området för delgeneralplanen för vindkraft i väst, vilket har gett ett längre avstånd till Torne älv och bebyggelsen vid älvdalen på båda sidorna av älven. I alla alternativen är effekten per vindkraftverk högst 10 MW och den totala höjden högst 300 meter.

Kontaktmyndigheten konstaterar att de bedömda projektalternativen ALT1 och ALT2 fortfarande ligger tämligen nära varandra vad gäller antalet vindkraftverk, men anser att det är positivt att man har reagerat på respons som kommit in och att kontaktmyndighetens utlåtande om MKB-planen har beaktats i detta avseende.

Kontaktmyndigheten anser att de undersökningar som genomförts under MKB-förfarandet har beaktats när man har utarbetat alternativen och att alternativen trots deras små skillnader ger en möjlighet för jämförelse. Kontaktmyndigheten tar ställning till alternativen i mer detalj nedan.

Kraftöverföring

I sitt utlåtande om MKB-planen fäster kontaktmyndigheten uppmärksamhet vid den otydliga beskrivningen av kraftledningsalternativen och ansåg att placeringen av den nya kraftledningen norr (ALTA) eller söder (ALTB) om den befintliga kraftledningen var en simpel uppställning av alternativ. Kontaktmyndigheten krävde att man för att säkerställa en tillräcklig granskning av alternativ diskuterar kraftledningsalternativen mer innan man utarbetar MKB-beskrivningen och att man i MKB-beskrivningen presenterar motiveringarna till valet av alternativen på så sätt att de också innehåller miljökonsekvenserna.

Vad gäller kraftöverföringen är alternativen fortfarande desamma; det vill säga avsikten är att bygga en 400 kV-kraftledning från vindkraftverksområdet till Petäjäskoski transformatorstation, antingen på den befintliga 400 kV-kraftledningens norra (ALTA) eller södra (ALTB) sida. Valet av kraftöverföringsalternativ motiveras i konsekvensbeskrivningen med att Fingrid har anvisat Petäjäskoski transformatorstation som anslutningspunkt för kraftledningen, eftersom anslutningskapaciteten hos andra transformatorstationer som ligger närmare Karhakkamaa inte klarar av att ta emot elproduktion av den storleksklass som produceras i Karhakkamaa. Dessutom är det enligt konsekvensbeskrivningen ändamålsenligt att placera den nya kraftledningen med den kraftledning som går igenom projektområdet, i samma terrängkorridor som går från Karhakkamaa till Petäjäskoski transformatorstation. Enligt konsekvensbeskrivningen är det möjligt att också andra projekt kommer att anslutas till Petäjäskoski. Därför har den östra ändan av kraftledningsgatan markerats som ett område som undersöks och en mer exakt planering av kraftledningsgatustolparnas placering kommer att tas fram under projektets fortsatta planering.

Kontaktmyndigheten anser att det är motiverat att man i båda kraftöverföringsalternativen kan använda den befintliga kraftledningen, varvid öppnandet av nya kraftledningsgator åtminstone till större delen kan undvikas och att de riksomfattande målen för områdesanvändningen som berör energiförsörjning med förmåga att vara förnybar i detta avseende har varit utgångspunkten för placeringen av kraftledningen. Kontaktmyndigheten hänvisar ändå till konsekvensbeskrivningen där man konstaterar att man också kommer att ansluta flera andra projekt till Petäjäskoski och att man enligt Fingrid Oyj:s utvecklingsplan för stamnätet 2024–2033 planerar en ny transformatorstation på 400 kV i Louepalo vid mötespunkten för Petäjäskoski–Letsi-kraftledningen på 400 kV och Keminmaa–Petäjäskoski-kraftledningen på 400 kV. Transformatorstationens uppskattade idrifttagning skulle äga rum ungefär år 2030 och Louepalo transformatorstation kunde vara en möjlig anslutningspunkt också för

Karhakkamaa, när projektet befinner sig i byggfasen. I det fallet skulle längden på anslutningskabeln förkortas med cirka 13,5 kilometer. Kontaktmyndigheten påpekar också att man i MKB-beskrivningen för Martimo vindkraftsprojekt, som ligger omedelbart öster om Karhakkamaa, granskar bl.a. ett alternativ som går i sydlig riktning; delvis längs den befintliga Keminmaa–Petäjäskoski-kraftledningen på 400 kV till Fingrids nätverk via den befintliga Keminmaa transformatorstation i Keminmaa eller till nya Viitajärvi transformatorstation. Avsikten är också att man bygger nya transformatorstationer i Martimo. När man tar i beaktan det ovan nämnda och planeringsfaserna som Karhakkamaa och Martimo befinner sig i, anser kontaktmyndigheten att man i MKB-beskrivningen också kunde ha granskat andra alternativ för kraftöverföring. Kontaktmyndigheten tar ställning till de presenterade alternativen för kraftöverföring i mer detalj nedan.

Projektansvarig och projektets tidtabell för planering och genomförande

Information om den projektansvarige och kontaktuppgifter till den projektansvarige presenteras i början av konsekvensbeskrivningen. Ingen kontaktperson presenteras för Exilion Tuuli Ky.

Konsekvensbeskrivningens sammanfattning innehåller information om tidtabellen som inte längre är aktuell. Projektets tidtabell för planering och genomförande presenteras i tabell 4 i mycket allmänna drag. Enligt tabellen kunde byggandet av vindkraftsområdet inledas 2025 och produktionen 2027. Vad gäller inledningen av byggandet och produktionen anser kontaktmyndigheten att uppskattningen är realistisk. MKB-beskrivningen har inte identifierat eventuella överklagandeförfaranden som är kopplade till myndighetsförfaranden.

MKB-förfarandets skeden och innehåll presenteras på en allmän nivå i bild 5. Kontaktmyndigheten anmärker att MKB-förfarandet också är ett planeringsförfarande. Detta betyder att alla planerings- och genomförandetidtabeller för projektet kunde ha presenterats på ett mer grundligare sätt och i samma kapitel. Personer som läser konsekvensbeskrivningen har svårt att få en helhetsuppfattning av tidtabellen för projektets planering och genomförande.

Projektets anknytning till andra projekt

Enligt MKB-förordningen (277/2017) 4 § 2 punkten ska konsekvensbeskrivningar omfatta uppgifter om det aktuella projektets anknytning till andra projekt. Kontaktmyndigheten anmärker att man i konsekvensbeskrivningen har refererat till MKB-förordningen 3 §, som berör bedömningsprogram.

Kontaktmyndigheten konstaterar att det är väsentligt att identifiera anknytningar till andra projekt för att kunna bedöma samverkans effekterna. Kontaktmyndigheten har i sitt

utlåtande om MKB-planen 4.2.2021 lyft fram vikten av den inverkan som projektet i Reväsvaara i Övertorneå har på Tornedalen och på bedömningen av samverkans effekter som påverkar Sverige. Kontaktmyndigheten har också förutsatt att eventuella projekt som ligger i Sverige formuleras tydligt i MKB-beskrivningen och vid behov är föremål för en bedömning av de samverkans effekter som de orsakar olika delområden.

Kontaktmyndigheten anser att projektets anknytning till andra projekt borde ha presenterats under rubriken i fråga och som en tydlig egen punkt redan i början av konsekvensbeskrivningen. Anknytningarna till andra projekt presenteras först som en del av kapitel 24, som beskriver samverkans effekter. De vindkraftsparker som är i produktion samt projekt som är planlagda och under planering inom en radie på 50 kilometer från Karhakkamaas vindkraftsområde presenteras i bild 189 och tabell 74 i konsekvensbeskrivningen. I Sverige har man identifierat tre vindkraftsparker som är i drift.

Bild 189 är platsvis svår att tolka, men i tabell 74 som tydliggör saken presenteras projektet, antalet vindkraftverk, projektets status (dvs. utvecklings- eller driftsfas) och avstånd samt väderstreck i förhållande till Karhakkamaas vindkraftsområde. Närmast Karhakkamaas vindkraftsområde ligger Kitkiäisvaaras vindkraftsområde, som är i drift, och Martimo vindkraftsprojekt, med pågående MKB- och planläggningsförfaranden. På kartan (bild 190) presenteras också gruvreservationsanmälningar och ansökningar om malmletningstillstånd i närheten av Karhakkamaas vindkraftspark och den planerade kraftledningsgatan.

Kontaktmyndigheten är inte medveten om andra projekt som redan är genomförda eller där planläggningen eller MKB-förfarandet redan är utfört. Kontaktmyndigheten har i sitt utlåtande om MKB-planen nämnt projektet i Reväsvaara i Övertorneå. Det är emellertid redan fyra år sedan utlåtandet och under den tiden har anmärkningsvärt flera projekt inletts. I närområdet av Karhakkamaa finns för tillfället flera pågående vindkraftsprojekt som inte har identifierats i bild 189 eller som i bilden har en geografisk gräns för deras vindkraftsområden som avviker från det som nämns i projektet i fråga.

Projektområdena för Karhakkamaa och Martimo gränsar i söder till Haapamaas vindkraftsprojekt i Torneå. Detta projekt har inte fått ett namn på kartan och den geografiska gräns som presenteras på kartan avviker från gränsen för Haapamaas projektområde. Kontaktmyndigheten har gett ett utlåtande om MKB-programmet för Haapamaa i Torneå 27.11.2024 och MKB-programmet har funnits för påseende 29.8–28.10.2024.

Norr om Karhakkamaa i Övertorneå kommun pågår förutom det nämnda, men anonyma, vindkraftsprojektet i Kontiovaara i Övertorneå, också följande vindkraftsprojekt i Övertorneå: Harjunkorpi, Pietinvaara samt Kummunmaa och Repojätkkä. Av dessa fanns MKB-programmet för Harjunkorpi i Övertorneå för påseende 29.1–28.3.2025 och MKB-programmet för Kontiovaara i Övertorneå kommer

snart för påseende. MKB-programmen för Pietinvaara, Kummunmaa och Repojätkkä samt Kuusivuoma kommer enligt kontaktmyndighetens uppskattning för påseende i början av 2025. Av de vindkraftsprojekt som presenteras i bild 189 avviker den geografiska gränsen för Kontiovaaras och Kuusivuomas vindkraftsområden från det som presenteras på kartan. Kontaktmyndigheten anser att det under kompletteringen av MKB-beskrivningen borde ha funnits mer aktuell information tillgänglig om de ovan nämnda projekten än det som nu presenteras i MKB-beskrivningen.

Konsekvensbeskrivningen beskriver Fingrid Oyj:s utvecklingsplan för stamnätet 2024–2033 både verbalt och i bild 191, men kraftledningsgatorna från andra projekt finns inte på kartan. Detta skulle ha varit illustrerande och viktigt för att kunna bilda sig en helhetsbild. Det pågår ett flertal vindkraftsprojekt i området, vars anslutning till elnätet kan ha en inverkan på anslutningslösningarna för enskilda vindkraftsparker, också Karhakkamaa, såsom man har identifierat i konsekvensbeskrivningen och nämnt ovan. Av de ovan nämnda projekten är kontaktmyndigheten medveten om att Harjunkorpi vindkraftsproduktionsområde försöker ansluta sig med en kraftledning till Martimo, Kontiovaara likaså till Martimo eller Karhakkamaa, och vindkraftsprojektet Kummunmaa och Repojätkkä planerar en förbindelse med markkabel till Martimo eller Karhakkamaas transformatorstation.

Kontaktmyndigheten anser att det finns brister i bedömningen av samverkans effekter som framgår nedan.

Planer och tillstånd samt tillhörande beslut som krävs för att genomföra projekt

I kapitel 5 i konsekvensbeskrivningen presenteras de tillstånd och tillhörande beslut som krävs för att genomföra projektet. Också andra tillstånd som kan komma att krävas presenteras. Kontaktmyndigheten anmärker att man inte ger ett utlåtande, utan istället en motiverad slutsats, om MKB-beskrivningen.

Baserat på anläggningslistan i miljöskyddslagen (527/2014) 27 § krävs i princip inget miljötillstånd för ett vindkraftverk. Det är ändå möjligt att kräva ett miljötillstånd för ett vindkraftverk baserat på 27 § 2 mom. 3 punkten, om verksamheten kan utsätta omgivningen för sådant oskäligt besvär från bullerkonsekvenser eller bländningseffekter för invånare i närområdet som avses i lagen angående vissa grannelagsförhållanden (17 §). Kontaktmyndigheten anser att en bra utgångspunkt för den fortsatta projektplaneringen skulle vara att det inte finns ett behov av ett miljötillstånd baserat på buller eller bländning.

Kontaktmyndigheten anmärker att den bergbrytning som är kopplad till anskaffningen av stenmaterial kan kräva ett miljötillstånd. Enligt marktäktlagen (555/1981) 4a § ska tillståndsansökningarna för ansökan om tillstånd till marktäkt och miljötillstånd som gäller samma projekt behandlas tillsammans och avgöras genom samma beslut, om detta inte

av särskilda skäl ska anses vara onödigt. Det räcker med en enda ansökan för ett gemensamt tillstånd.

MKB-beskrivningen nämner att det är möjligt att projektet behöver ett tillstånd enligt vattenlagen (587/2011), men mer detaljerade motiveringar för detta presenteras inte. Kontaktmyndigheten konstaterar att genomförandet av projektet vid särskilda situationer kan kräva att man enligt vattenlagen måste ansöka om ett vattenhushållningstillstånd. Kontaktmyndigheten anser baserat på vattenlagen 2 kap. 11 § att tabellen är bristfällig vad gäller skyddade typer av vattennatur. Kontaktmyndigheten påminner baserat på vattenlagen 2 kap. 11 § att äventyrandet av de naturliga förhållandena i skyddade typer av vattennatur kräver att man ansöker om ett undantag hos Regionförvaltningsverket i Norra Finland. Tillståndsmyndigheten kan i enskilda fall bevilja ett undantag från förbudet om målen för skyddet av de typer av vattennatur som nämns inte äventyras avsevärt. Kontaktmyndigheten betonar att man kan kräva ett undantag från förbudet att äventyra de naturliga förhållandena i en källa, även om projektet i sig inte kräver ett vattenhushållningstillstånd enligt vattenlagen 3 kap. 2 §.

Tillståndsmyndigheterna som ansvarar för miljö- och vattenhushållningstillstånden har identifierats i MKB-beskrivningen. Kontaktmyndigheten anmärker att man från ansvarsområdet för miljö- och naturresurser på NTM-centralen vid behov kan begära ett utlåtande om en bedömning av behovet av ett tillstånd i enlighet med vattenlagen, också vad gäller ringa åtgärder som berör vattenmiljöer, till exempel för installationen av nya vägtrummor.

Vad gäller vindkraftverkens specialtransporter och anslutningstillstånd har ett behov av tillstånd identifierats. Kontaktmyndigheten konstaterar att NTM-centralen i Birkaland också behandlar tillstånden som berör placeringen av kablar, ledningar och rör i vägområden och byggande i skyddsområdet för landsvägar, samt eventuella arbetstillstånd som behövs för att arbeta i ett vägområde.

För byggverksamhet som utförs i närheten av kraftledningar måste man begära ett separat korsningsutlåtande från Fingrid. Detta gäller också om byggplanerna ändras eller lösningen preciseras.

Ett tillstånd att rubba ett fornminne som avses i lagen om fornminnen presenteras i tabell 7 med en blandning av gammal och ny lagstiftning. Förändringen i lagen om fornminnen 11 § och dess punkter (a–d) trädde i kraft 1.1.2020. Enligt lagen om fornminnen 11 § kan tillstånd att rubba en fast fornlämning beviljas, om fornlämningen orsakar olägenhet som är oskälig i förhållande till fornlämningens betydelse.

Riksomfattande mål för områdesanvändning

De riksomfattande målen för områdesanvändningen behandlar frågor som man måste ta i beaktan när man planerar områdesanvändning, som en del av en övergripande

verksamhet som samordnar olika områdesanvändningsbehov. Rättsverkningarna för de riksomfattande målen för områdesanvändningen regleras i markanvändnings- och bygglagen (nuvarande lagen om områdesanvändning) 24 §, enligt vilken de berör planering av områdesanvändning och statliga myndigheters verksamhet. Enligt markanvändnings- och bygglagen 24.1 § ska de statliga myndigheterna i sin verksamhet beakta de riksomfattande målen för områdesanvändningen och främja möjligheterna att uppnå dem. Kontaktmyndigheten noterar att den och andra statliga myndigheter har möjlighet att ta ställning till om de riksomfattande målen för områdesanvändningen främjas i projektplaneringen redan under MKB-förfarandet. Det går tydligare att ta ställning om den projektansvarige redan i MKB-beskrivningen har angett sin uppfattning om vilka mål som berör projektet och hur projektet kommer att främja dem.

Enligt kontaktmyndighetens synpunkt har de riksomfattande målen för områdesanvändningen som berör projektet identifierats och kontaktmyndighetens utlåtande om MKB-programmet har i detta avseende tagits i beaktan. Främjandet av målen har ändå till viss grad endast beskrivits i generella drag, särskilt med tanke på att projektkonsekvenserna redan nu har bedömts till större delen.

Kontaktmyndigheten anser att det är särskilt viktigt att främja målhelheten för en sund och trygg livsmiljö i detta projekt. Negativa effekter som är kopplade till sundheten och tryggheten i livsmiljön är särskilt produktionsverksamhetens utsläpp i jordmånen, vattnet och luften, exponering för buller samt olyckor som påverkar miljön. Kontaktmyndigheten betonar att placeringslösningar och andra förberedande metoder för områdesanvändningen vanligtvis är mer ekonomiska än åtgärder som utförs efter att området har genomförts, såsom statsrådet har skrivit som bakgrund till målen.

Det är av största vikt för projektet att främja målhelheten i en livskraftig natur- och kulturmiljö samt naturtillgångar. Projektet måste säkerställa att byggandet av vindkraftverken och kraftledningen samt områdesanvändningen främjar de här målen.

Av de riksomfattande målen för områdesanvändningen främjar man i projektet bäst målen som inkluderas i en energiförsörjning med förmåga att vara förnybar. En ökning av vindkraftsproduktionen förutsätter att man samordnar vindkraftsbyggandet med en omgivande markanvändning och att man på ett ändamålsenligt sätt beaktar de negativa konsekvenserna. Målet att i första hand utnyttja befintliga ledningsgator i linjedragningen för kraftledningar har beaktats i planeringen och nämns i projektets förhållanden till de riksomfattande målen för områdesanvändningen.

Enligt markanvändnings- och bygglagen (lagen om områdesanvändning) 24.2 § ska man i områdesplanering beakta de riksomfattande målen för områdesanvändningen så att möjligheterna att uppnå dem främjas. I landskapsplanen för Västra Lappland ligger Karhakkamaas vindkraftsområde bara till en liten del i ett område som har anvisats som lämpligt för planering av vindkraft, så också på grund av detta är det i MKB-beskrivningen motiverat att presentera hur projektet främjar de riksomfattande målen för områdesanvändningen.

Kontaktmyndigheten noterar att de riksomfattande mål för områdesanvändningen som berör projektet också kan vara i konflikt med varandra. I sådana fall är det planläggningsmyndigheterna som avgöra vilka mål som väger mera och avgörandet måste också följa andra beslut, t.ex. skyddsbeslut.

Projektets och dess alternativs förhållande till markanvändningsplaner och till planer som gäller användningen av naturresurser och miljöskydd som är väsentliga med tanke på projektet

I konsekvensbeskrivningen innehåller kapitlet som beskriver projektets syfte och mål tabellerna 1 och 2, där man beskriver de nationella och internationella klimat- och energipolitiska strategierna för projektet och andra program, strategier och planer som styr vindkraftsprojektet. Tabellen presenterar strategier och andra program samt deras mål. Dessutom beskriver man verbalt Finlands mål för vindkraftsproduktion, Lapplands regionala mål och projektets mål. Projektets anknytning till gällande och pågående planer har presenterats. Kontaktmyndigheten anser att beskrivningen är tillräcklig.

Kontaktmyndigheten anser att man i konsekvensbeskrivningen på ett tillräckligt sätt har beskrivit planläggningsstatusen och planläggningsbehovet i vindkraftverkens område. I landskapsplanen för Västra Lappland ligger produktionsområdet till större delen i ett jord- och skogsbruksdominerat område (M) och vad gäller den södra delen i ett område som är lämpligt för planering av vindkraft (tv1) samt i norr och öst i ett torvuttagsområde (EOT). Också när det gäller kraftöverföringen har planläggningsstatusen för landskapet presenterats på ett ändamålsenligt sätt. Likaså vad gäller landskapsplanen för Västra Lappland samt landskapsplanen för Rovaniemi och Östra Lappland.

Kontaktmyndigheten anser att man i konsekvensbeskrivningen på ett tillräckligt sätt också har beskrivit generalplanerna i planens influensområde, inklusive den i projektområdet gällande Torneå generalplan 2021, samt på ett tillräckligt sätt bedömt projektkonsekvenserna för generalplanerna i fråga. Konsekvensbeskrivningen har identifierat produktionsområdets större storlek jämfört med det område som i landskapsplanen har anvisats som ett område som är lämpligt för planering av vindkraft. En delgeneralplan för vindkraft håller på att utarbetas för området på sättet som beskrivs ovan.

Kontaktmyndigheten är inte medveten om några för projektet väsentliga planer som berör miljöskydd.

Miljöns tillstånd vid tidpunkten i fråga i projektets influensområde och miljöns sannolika utveckling, om projektet inte genomförs

Enligt MKB-förordningen 4 § ska man i konsekvensbeskrivningen presentera en beskrivning av miljöns tillstånd vid tidpunkten i fråga i projektets influensområde och miljöns sannolika utveckling, om projektet inte genomförs. I alternativen finns förutom genomförandealternativen också ett så kallat nollalternativ, dvs. att projektet inte genomförs. Bedömningen av alternativet där man inte genomför projektet finns i kapitel 25 i MKB-beskrivningen. Kontaktmyndigheten anser att bedömningen är tillräcklig.

Projektområdets tillstånd vid tidpunkten i fråga beskrivs i konsekvensbeskrivningen på en allmän nivå och per konsekvenstyp. Kontaktmyndigheten har senare behandlat en beskrivningen av nuläget, så också per konsekvenstyp.

Osäkerhetsfaktorer

Konsekvensbeskrivningen presenterar per konsekvenstyp sådana osäkerhetsfaktorer som kan ha en inverkan på bedömningen av konsekvenser. Den beskriver också hur man har beaktat osäkerhetsfaktorerna när man har utarbetat konsekvensbedömningen.

Kontaktmyndigheten har senare behandlat osäkerhetsfaktorerna per konsekvenstyp.

Projektets miljökonsekvenser som sannolikt är betydande

Utnyttjande av naturresurser

Konsekvenserna för utnyttjandet av naturresurser behandlas i samma kapitel som konsekvenserna för näringslivet. Kontaktmyndigheten anser att även om sakerna har en kontaktyta, så är konsekvenserna för näringslivet och naturresurser till större delen mycket olika och borde ha behandlats i egna kapitel.

Nödvändigt jordmaterial för projektet

Kontaktmyndigheten har både i sitt utlåtande om MKB-planen och i sitt meddelande om kompletteringsbehovet av konsekvensbeskrivningen fäst uppmärksamhet vid bristerna i konsekvensbedömningen av marktäkten som behövs för projektet. Bristerna är bland annat kopplade till mängden jordmaterial som projektet behöver, hur täkten arrangeras i projektområdet och konsekvensbedömningen av marktäkten.

Enligt den kompletterade konsekvensbeskrivningen uppskattas den nödvändiga mängden material som behövs för byggandet av projektet uppgå till ungefär 221 000 m³ i alternativ ALT1 och 200 400 m³ i alternativ ALT2, och man har som avsikt att få det nödvändiga materialet från byggandet så nära projektområdet som möjligt, möjligtvis

från själva projektområdet. Den exakta nödvändiga mängden stenmaterial för byggandet är ändå något som preciseras först i den fortsatta planeringen av projektet baserat på undersökningar av jordmånen som utförs då. Enligt konsekvensbeskrivningen tecknas avtalen relaterade till projektets marktäkt och leverans av stenmaterial i byggplaneringsfasen. Detta betyder att man i samband med MKB-förfarandet endast har granskat placeringen av marktäkter för stenmaterial i närheten av projektområdet och deras tillståndstatus.

Konsekvensbeskrivningen har identifierat befintliga marktäkter i närheten av projektområdet, vars marktäktstillstånd fortfarande har kapacitet för att ta mer jordmaterial. Uppgifterna baserar sig på uppgifterna i datasystemet Marktäktstillstånd och stenmaterialreserver, som miljöförvaltningen upprätthåller. Enligt konsekvensbeskrivningen skulle mindre än hälften av de kvarvarande uttagningsmängderna i marktäkterna för stenmaterial som ligger i Karhakkamaas miljö räcka till för att bygga Karhakkamaas projekt och som slutsats har man presenterat att detta betyder att det finns tillräckligt med stenmaterial även för att bygga andra närliggande projekt. Kontaktmyndigheten understryker att uppgifterna om marktäktsmängder förs in i datasystemet årligen och att uppgifterna delvis är bristfälliga. Kontaktmyndigheten anser att man baserat på de ovan nämnda uppgifterna kan få en preliminär uppfattningen om utbudet av jordmaterial i området, men att det inte är möjligt att dra några säkra slutsatser om tillgången till material. Kontaktmyndigheten anser att uppskattningen av tillgången till jordmaterial som presenteras i konsekvensbeskrivningen därmed till stor del baserar sig på antaganden. Kontaktmyndigheten fäster uppmärksamhet också vid det att man i konsekvensbeskrivningen inte har bedömt konsekvenserna för miljön som orsakas av marktäkten, även om man enligt konsekvensbeskrivningen eventuellt också tar jordmaterial från projektområdet. I konsekvensbeskrivningen har man emellertid inte ens på en preliminär nivå undersökt om det i projektområdet finns en tillräcklig mängd jordmaterial med egenskaper som lämpar sig för byggarbetet. Preliminära platser för marktäkt har inte heller presenterats. Dessutom fäster kontaktmyndigheten uppmärksamhet vid att behovet att ta stora mängder jordmaterial infaller på en relativt kort tidsperiod (högst tre år), vilket för sin egen del skapar utmaningar både vad gäller tillgängligheten av stenmaterial och för täktens tillståndprocess.

Kontaktmyndigheten anser att man i konsekvensbeskrivningen har identifierat de vanligaste miljökonsekvenserna som är kopplade till marktäkt, men att man vad gäller projektområdet ändå inte har lyckats med att bedöma konsekvenserna i mer detalj, eftersom man i området inte har genomfört exempelvis en undersökning av jordarter, som kunde ha gett noggrannare information om hur användbart jord- och stenmaterialet i området är. Kontaktmyndigheten anser att till exempel placeringen av ett täktområde för berg i projektområdet kan orsaka konsekvenser för bland annat vattenhushållningen och växtligheten i området.

Det är kontaktmyndighetens synpunkt att marktäkten är start kopplad till projektet, eftersom man inte kan genomföra projektet utan jordmaterial. Konsekvenserna som marktäkten orsakar kan därmed inte anses vara separata från projektet, särskilt om man måste öppna nya täktområden för att kunna ta material. Kontaktmyndigheten betonar att om man tänker ta jordmaterial från projektområdet, så kommer det att ha direkta konsekvenser för projektområdet, vilket för sin del framhäver betydelsen av en konsekvensbedömning. Kontaktmyndigheten anser att miljöutredningarna som har utarbetats i projektet har utarbetats för att tjäna både planläggningen och bedömningen av miljökonsekvenser, och anmärker att projektets täktområden måste anvisas i planen om man har som avsikt att använda jordmaterial från projektområdet för att genomföra projektet. Kontaktmyndigheten anser att det finns brister i konsekvensbeskrivningen även efter kompletteringen, särskilt när det gäller bedömningen av miljökonsekvenser som gäller tillgången till jordmaterial och marktäkt.

Kontaktmyndigheten anmärker att det finns flera pågående vindkraftsprojekt i både Torneåområdet och i området kring dess grannkommuner, och att genomförandet av dessa likaledes behöver en anmärkningsvärd mängd jordmaterial.

Andra naturresurser

MKB-beskrivningen konstaterar att den övriga användningen av naturresurserna inom projektområdet i huvudsak är en del av områdets rekreationsanvändning, att konsekvenserna för utnyttjandet av naturresurser är lokala och att de är inriktade på området för vindkraftsparken och dess omedelbara närhet. Konsekvenserna för utnyttjandet av naturresurser har till större delen bedömts som konsekvenser för människor, eftersom de viktigaste naturprodukterna som används i området när torvproduktionen har avvecklas utgör grunden för områdets rekreationsanvändning. Enligt MKB-beskrivningen förbättrar byggandet av nya vägar och renoveringen av de befintliga vägarna möjligheterna att utnyttja området och tillgängligheten för både rekreationsbruk och skogsbruk, och att man får försäljningsinkomster från träd som avverkas på grund av projektet. Kontaktmyndigheten anser att bedömningen är en aning vag, men tillräcklig.

Landskap

Kontaktmyndigheten konstaterar att man i den kompletterade konsekvensbeskrivningen har beaktat landskapshelheterna i den uppdaterade inventeringen av nationellt värdefulla landskapsområden (VAMA 2021), till vilka man också räknar Södra Tornedalens landskap och Aavasaksas landskap. Den närmaste delen av Södra Tornedalen ligger 4,6 km från vindkraftverken. Aavasaksas landskapsområde, som också är klassificerat som ett landskapsområde, ligger som närmast 16 kilometer från vindkraftverken. I konsekvensbeskrivningen identifieras Torne älvdal-området (Riksintresse) som ligger 5,1 kilometer från vindkraftverken på den svenska sidan, vars ena skyddsgrund är landskapsvärden. Det nationellt värdefulla landskapsområdet

Liakanjoki ligger på ett avstånd av 17,5 kilometer. Kända utsiktspunkter inkluderar Aavasaksas utsiktstorn och Lupprios toppområde på den svenska sidan. Kontaktmyndigheten anser att man i projektområdets nulägesbeskrivning har identifierat de nationellt värdefulla landskapsområdena och särskilda utsiktspunkterna som ligger inom projektets influensområde.

Konsekvensbeskrivningen bedömer konsekvenserna som projektet orsakar för närområdets byar och nationellt värdefulla landskapsområden inom de olika avståndszonerna på ett sätt som huvudsakligen är tillräckligt. Man har identifierat de landskapsmässiga särdragen och utvärderat områdenas känslighet för den landskapsförändring som projektet orsakar. Konsekvenserna för landskapet har beskrivits på en generell nivå och man har bedömt förändringarnas inverkan på landskapet med hjälp av olika typer av källmaterial och utvärderingsmetoder. Siktområdesanalyserna och översiktsskilderna har utarbetats i en huvudsakligen tillräcklig omfattning. Utsiktsskonsekvenserna för nationellt värdefulla objekt och närliggande byar har preciserats i kompletteringsfasen och bildmontage har gjorts också när träden inte bär löv. Resultaten från siktområdesanalyserna har åskådliggjorts med kartmontage som visar placeringen av fotograferingsställena i influensområdet.

Samverkanseffekterna med befintliga vindkraftsprojekt har bedömts från fotograferingsställena på både den finska och den svenska sidan. Konsekvensbedömningen har emellertid inte beaktat vindkraftsprojekt som är under planering och samverkanseffekterna som de orsakar i landskapet, vilket kontaktmyndigheten anser vara en brist.

Med tanke på antalet pågående vindkraftsprojekt som påverkar Tornedalen, skulle en bedömning av landskapsområdenas tolerans ha ökat bedömningens tillförlitlighet. I konsekvensbeskrivningen framgår inte hur stora förändringar de nationellt värdefulla landskapsområdena och området kring Torneälven tål utan att förlora de värden som ligger som grund för att områdena har klassificerats som nationellt värdefulla.

Enligt konsekvensbeskrivningen placeras kraftledningsgatan längs den befintliga kraftledningen, huvudsakligen i stängd skogsterräng. Beskrivningen konstaterar att kraftledningens landskapskonsekvenser som en helhet är ringa. Kontaktmyndigheten anser att placeringen av kraftöverföringslösningarna och deras inverkan på landskapet har förblivit oklar.

Byggd kulturmiljö

Kontaktmyndigheten konstaterar att konsekvensbeskrivningen i sin beskrivning av nuläget i projektområdet på ett tillräckligt sätt har identifierat nationellt och landskapsmässigt värdefulla områden och objekt i den byggda kulturmiljön som befinner sig i projektets influensområde. Dessutom har man i projektområdet och dess omedelbara närmiljö på ett tillräckligt sätt identifierat lokalt värdefulla områden och objekt i den byggda kulturmiljön. För den kompletterade konsekvensbeskrivningen har

en nödvändig HIA-utredning (Heritage Impact Assessment) utarbetats för att bedöma konsekvenserna för Struves meridianbåge, som är en del av UNESCO:s världsarv. Placeringen av vindkraftverken har preciserats så att det finns en direkt siktlinje mellan mätpunkterna som är en del av meridianbågen. Detta är en välgrundad lösning också enligt Museiverket.

Kontaktmyndigheten anser att man i konsekvensbeskrivningen bedömer konsekvenserna som projektet orsakar för värdefulla byggda kulturmiljöer av riks- och regionalt intresse inom de olika avståndszonerna på ett sätt som huvudsakligen är tillräckligt. Vad gäller de lokalt värdefulla objekten har man bedömt konsekvenserna per objekt för regionlikande objekt och i generella drag för punktliknande objekt som ligger inom en radie på under sju (7) kilometer från det närmaste kraftverket. Konsekvenserna för den byggda kulturmiljön har beskrivits på en generell nivå och man har bedömt förändringarnas inverkan med hjälp av olika typer av källmaterial och utvärderingsmetoder. Resultaten från siktområdesanalyserna har tydliggjorts genom kartmontage, som ger mer detaljerade utdrag av miljön vid fotograferingsställena för översigtsbilderna.

I alternativ ALT1 ligger den närmaste byggda kulturmiljön av riksintresse (RKY) cirka sju (7) kilometer från det närmaste planerade vindkraftverket i Karhakkamaa. Den närmaste byggda kulturmiljön av landskapsmässigt intresse ligger cirka fem (5) kilometer från det närmaste vindkraftverket. I alternativ ALT2 är de motsvarande avstånden cirka åtta (8) kilometer och cirka sex (6) kilometer. I konsekvensbedömningen bedöms influensområdets känslighet vad gäller den byggda kulturmiljön på flera platser som måttlig och förändringen som vindkraftverken orsakar i båda alternativen för vindkraftverk högst som något negativ. Konsekvensbeskrivningen bedömer att de negativa konsekvenserna som orsakas av objekt i den lokala byggda kulturmiljön är högst måttliga.

Konsekvensbeskrivningen identifierar de nationellt och landskapsmässigt värdefulla bebyggda kulturmiljöerna som ligger inom influensområdet för kraftöverföringsalternativen ALTA och ALTB, och identifierar huvudsakligen konsekvenserna för objekten i fråga på ett tillräckligt sätt. Konsekvensbeskrivningen innehåller emellertid inte översigtsbilder som kunde användas för att särskilt i projektområdets omedelbara närhet mer noggrant bedöma kraftöverföringens konsekvenser för den bebyggda kulturmiljön, vilket kontaktmyndigheten anser vara en brist. Konsekvensbeskrivningen identifierar den trånga miljön kring Petäjäskoski transformatorstation och dess utvecklingsplan. I enlighet med utlåtandet från Lapplands landskapsmuseum anser kontaktmyndigheten ändå att beskrivningen av konsekvenser i kraftledningens östra ända fortfarande är bristfällig. Kontaktmyndigheten anser att det är viktigt att man i projektets fortsatta planering fäster uppmärksamhet vid metoder som kan användas för att minska eller lindra de negativa konsekvenser som genomförandet av kraftöverföringen orsakar för den landskapsmässigt betydande bebyggda kulturmiljön.

Kontaktmyndigheten anser att bedömningen av de konsekvenser som är riktade mot den bebyggda kulturmiljön är tämligen generella, särskilt vad gäller samverkans effekterna med de andra projekten. I konsekvensbeskrivningen bedöms samverkans effekterna i generella drag när det gäller landskapet, utan en specificerad bedömning av objekten i den kulturmiljön som nyligen byggts, vilket kontaktmyndigheten anser är en brist. Bildmontagen beaktar redan det genomförde projektet i Kitkiäisvaara, men för Martimo vindkraftsprojekt som redan genomgår sitt MKB-förfarande har man på grund av planeringens halvfärdighet nöjt sig med en verbal bedömning.

Fornminnen

En arkeologisk inventering över projektområdet utarbetades år 2021. Kontaktmyndigheten instämmer med de utlåtanden som Museiverket och Lapplands landskapsmuseum har gett om fornminnen och konstaterar att miljökonsekvensbeskrivningen är tillräcklig vad gäller det arkeologiska kulturarvet. MKB-beskrivningen identifierar att om placeringen av konstruktionerna i vindkraftsparken ändras på ett väsentligt sätt under den fortsatta planeringen, så måste man beakta att alla tidigare okända fornminnesobjekt som ligger i projektområdet inte har identifierats i samband med inventeringen. Detta betyder att man i samband med eventuella ändringar som sker i den fortsatta planeringen vid behov måste göra en kompletterande arkeologisk inventering i projektområdet.

Buller och bländning

Buller

Kontaktmyndigheten anser att metoderna som använts i bedömningen och de uppskattningar av vindkraftsparkens bullerkonsekvenser som härleds från dem är tillräckliga vad gäller bedömningen av bullerkonsekvenser. Modelleringsresultat presenteras i en separat rapport. Modelleringsarna beaktar också kraftverken i Kitkiäisvaara vindkraftspark som redan är i drift och beskriver nuläget väl. Den största bullernivån som enligt konsekvensbeskrivningen orsakas av vindkraftsparken är 37,8 dB(A)–38,3 dB(A) vid det närmaste fritidshuset, beroende på alternativet. Baserat på detta överskrider bullernivån inte riktvärdena för utomhusbuller dag- och nattetid för ett område med permanent bebyggelse och fritidsbebyggelse som anges i både statsrådets beslut 993/1992 och statsrådets förordning 1107/2015. Enligt konsekvensbeskrivningen överskrider lågfrekvensbullret inomhus i bostads- eller fritidshus inte de åtgärdsgränser som anges i social- och hälsovårdsministeriets förordning 545/2015.

Kontaktmyndigheten konstaterar att bedömningen som utförts är baserad på en bullermodellering och att det utsläppsvärde som använts för ett enskilt kraftverks bullerutsläpp är 106,9 dB. Bullermodelleringen använder kraftverkstypen Vestas 7,2 MW med en rotordiameter på 172 meter och en sågtandad bladmodell. Effekten som

fastställs i projektbeskrivningen för ett enskilt vindkraftverk är 6–10 MW och diametern för den cirkel som bildas av rotorbladen är 180–200 meter. Kontaktmyndigheten anmärker att specifikationerna för den kraftverkstyp som används i bullermodelleringen avviker i en viss mån från kraftverkstypen som presenteras i projektet. Beskrivningen har ändå på ett åskådligt sätt öppnat den inverkan som olika kraftverkstyper och konstruktioner har på hur buller skapas. Till exempel är en ökning av vindkraftverkets effekt inte direkt jämförbar med kraftverkets bullerutsläpp. Det är profilen på kraftverkets rotorblad som har den största inverkan.

Enligt MKB-beskrivningen utgår man i vindkraftverkens placeringsplanering och vid valet av kraftverkstyp ifrån att kraftverken placeras så långt borta från objekt som kan störas (bebyggelse, fritidsbebyggelse) att buller som överskrider riktvärdena inte förekommer. Den kraftverkstyp som bedöms i MBK-förfarandet har valts på den grund att om byggandet av vindkraftsparken skulle inledas i en nära framtid, skulle kraftverkstypen vara det kraftverk som sannolikt väljs för implementering och det kraftverket har i nuläget tillräckligt noggranna uppgifter för att genomföra bullermodelleringar.

Kontaktmyndigheten anser att man i beskrivningen på ett tillräckligt sätt har bedömt vilken typ av osäkerhet som är kopplad till modelleringen och dess storlek.

Bullerkonsekvensernas övre gräns har beräknats till ett garantivärde för bullerutsläpp (ljudeffektnivå) på 106,9 dB(A) och inte högre. Det är kontaktmyndighetens synpunkt att modelleringsresultaten kan anses vara tillräckliga om bulleremissionen bara avviker marginellt från den källinformation som används i bullerutredningen.

Kontaktmyndigheten instämmer med synpunkten som presenteras i MKB-beskrivningen om att vid det fallet att projektet går vidare till byggnadstillståndsfasen och man väljer att bygga kraftverk av en annan typ än den som nu har bedömts, så ska man genomföra modelleringarna på nytt med den kraftverkstyp som implementeras och visa att riktvärdena för buller inte heller överskrids med den valda kraftverkstypen.

Bländning

Kontaktmyndigheten anser att metoderna som använts i bedömningen och de uppskattningar gällande bländning och dess konsekvenser som härleds från dem är tillräckliga. Vindkraftverkens skuggbildning (bländning) har bedömts på ett ändamålsenligt sätt genom modellering. Modelleringens resultat presenteras i en separat rapport. De resultat som erhållits har bedömts utifrån riktvärdena i Tyskland och Sverige, eftersom inget gräns- eller riktvärde har fastställts för bländningseffekter i Finland. Enligt bedömningens resultat utsätter vindkraftsprojektets alternativ ALT1 och ALT2 ett fritidshus för bländningseffekter (15 h 42 min) som är så stora att de överskrider rekommendationen (högst 8 timmar i året) som används i Sverige och Tyskland. Riktvärdet överskrids även om man i modelleringen skulle beakta trädbeståndets skyddande effekt. Dessutom utsätts ett bostadshus för bländningseffekter (2h 47 min) även om man skulle beakta trädbeståndets skyddande effekt. Om man avverkar det skyddande trädbeståndet mellan fritidshusen och

kraftverken, påverkar bländningseffekter också två andra fritidshus, men inte över de rekommenderade åtta timmarna.

Kontaktmyndigheten anser att det i den fortsatta planeringen av projektet skulle vara bra att noggrannare siktområdesanalysera som gjorts av den projektansvarige och precisera åtgärderna för att lindra konsekvenserna; hur mycket skyddande trädbestånd borde det finnas och exakt vart borde det placeras, så att man kunde slippa bländningseffekter för fritids- och bostadshus under kraftverkens hela drifttid. Det är värt att notera att huvuddelen av vindkraftparken också i fortsättningen kommer att vara ett skogsbruksområde.

Klassificerade grundvattenområden och källor i naturligt tillstånd

Kontaktmyndigheten konstaterar att inga klassificerade grundvattenområden ligger i vindkraftsparkens projektområde eller området för kraftöverföringsalternativen och att man i konsekvensbeskrivningen har identifierat de klassificerade grundvattenområdena (Korttovaara, klass 2 och Palovaara, klass 1) som ligger närmaste den planerade vindkraftsparken. Grundvattenområdena som ligger närmast kraftledningsgatan är Poutinki (klass 1), Ketunmaa (klass 2E) och Piilola (klass 2E) med avstånd på 0,3–0,4 kilometer.

Enligt konsekvensbeskrivningen inkluderar produktionsområdet för vindkraft en källa (H32) som är skyddad baserat på vattenlagen 2 kap. 11 § och längs kraftledningsgatan en källområdeshelhet (S16) som gränsar till Kätkävaaras naturskyddsområde (YSA). Källområdet inkluderar också källkärr med kalktuffbildning. Konsekvenserna som kraftöverföringsalternativet ALTB har på källområdeshelheten har uppskattats vara stora. Kontaktmyndigheten ber att man särskilt vid valet av alternativ för kraftledningsgatan tar i beaktande konsekvenserna för källor i naturligt tillstånd och påminner om att röjningsåtgärder i kraftledningsgatans område som sträcker sig till källområdet kan ha en inverkan på naturtillståndet, till exempel på mängden vatten som rinner ur källan och försämrad kvalitet. Kontaktmyndigheten påminner slutligen om att man måste ansöka om ett undantag för äventyrande av naturliga förhållanden hos Regionalförvaltningsverket i Norra Finland, om en källa i naturligt tillstånd utsätts för skadliga konsekvenser.

Kontaktmyndigheten anser att man i konsekvensbeskrivningen har identifierat de centrala konsekvenserna för grundvattenmängden och -kvaliteten, vilka kan orsakas av bland annat oljeläckage från arbetsmaskiner och grävningsåtgärder. Större delen av konsekvenserna för grundvattnen är kopplade till projektets bygghas.

Kontaktmyndigheten anser att man i konsekvensbeskrivningen har identifierat och bedömt de mest centrala konsekvenserna för grundvattnet, men fäster uppmärksamhet vid att bedömningen bara baserar sig på befintligt material. Till exempel har ingen undersökning av grundvattennivån, grundvattnets flödesriktning eller vattenbrunnar för privata hushåll genomförts. Kontaktmyndigheten anser att detta skapar en viss

osäkerhet i bedömningen. Förutom detta påverkas bedömningens tillförlitlighet också av att marktäckens konsekvenser i projektområdet bara har bedömts på en allmän nivå. Kontaktmyndigheten anser att det kan vara nödvändigt att genomföra ytterligare undersökningar vad gäller marktäcksområdena, eftersom det till exempel i källinventeringarna inte har varit möjligt att beakta marktäckplatserna och deras konsekvenser för de naturliga källorna. Osäkerhetsfaktorer i bedömningen har i konsekvensbeskrivningen identifierats på ett begränsat sätt, särskilt när det gäller kraftöverföringen. Kontaktmyndigheten anser dessutom att man i konsekvensbeskrivningen på ett synnerligen snävt sätt har beskrivit de lindrande åtgärderna för de skadliga konsekvenserna som grundvattnen är föremål för.

Jordmån och berggrund

Värdefulla geologiska formationer

Kontaktmyndigheten konstaterar att inga nationellt värdefulla geologiska formationer ligger i det planerade området för vindkraftsparken, men att alternativen ALTA och ALTB för kraftledningsgatan korsar Palojänskäs (MOR-Y13-053) värdefulla moränavlagring. Av ALTA ligger en sträcka på 360 meter i moränavlagringsområdet och av ALTB två sträckor på sammanlagt knappt 600 meter. Dessutom ligger Ruttulampis nationellt värdefulla moränavlagring (MOR-Y13-094) i kraftledningsgatans omedelbara närhet, i alternativ ALTB cirka 40 meter från ruttens södra sida. Enligt konsekvensbeskrivningen beaktas de nationellt värdefulla moränavlagringarna i projektets fortsatta planering och man strävar efter att minska konsekvenserna, bland annat genom att där det är möjligt placera stolparna utanför de geologiska formationerna.

Kontaktmyndigheten anser att konsekvensbeskrivningen har identifierat de värdefulla geologiska formationerna och att beskrivningen av jordmånen och berggrundens nuläge har presenterats med tillräcklig noggrannhet. Kontaktmyndigheten anser att kraftöverföringsalternativens konsekvenser för de geologiskt värdefulla formationerna bedöms på ett tillräckligt sätt och är överens med synpunkten som presenteras i konsekvensbeskrivningen om att man kan lindra konsekvenserna från kraftöverföringen genom placeringen av stolpar. Kontaktmyndigheten vill ändå betona omsorgsfullhet i den fortsatta planeringen av projektet.

Sur sulfatjord och svart skiffer

Konsekvensbeskrivningen identifierar att sannolikheten är stor att sur sulfatjord förekommer i ett omfattande område i den norra delen av den planerade vindkraftsparken och måttlig i torvmarkerna i områdets sydvästra, södra och östra delar. Sannolikheten för förekomst är liten främst i moränområden som höjer sig från sin miljö. Sannolikheten för att sur sulfatjord förekommer varierar från liten till stor också i området för kraftledningsgatualternativen. Enligt konsekvensbeskrivningen innehåller

berggrunden i projektområdet dessutom svart skiffer i öst-västliga fåror som innehåller rikligt med kol och svavel, vilket i likhet med sulfatjord medför en risk för markförsurning.

Kontaktmyndigheten konstaterar att man i bedömningen av sannolikheten för att sur sulfatjord och svart skiffer förekommer till stor del har använt befintliga material, särskilt platsdatamaterialet från Geologiska forskningscentralen (GTK) som beskriver förekomstpotentialen för sur sulfatjord. Kontaktmyndigheten anser att materialet kan anses vara en pålitlig översikt över var sur sulfatjord förekommer, men betonar vikten av noggrannare undersökningar av byggplatsernas förhållanden. Enligt konsekvensbeskrivningen ska man i den fortsatta planeringen av projektet förbereda sig för att utreda förekomsten av sulfidsediment och svart skiffer samt för att utföra nödvändiga åtgärder för att förhindra försurningsolägenheter. Surhetsundersökningar av jordmånen kommer i fråga särskilt om alven som ligger under torvlagret innehåller mjäla. Kontaktmyndigheten anser att konsekvensbeskrivningen identifierar riskerna som är kopplade till förekomsten av sur sulfatjord på ett tillräckligt sätt. Beskrivningen presenterar också undersökningsåtgärder som kan användas för att undersöka förekomsten av sur sulfatjord och svart skiffer vid byggplatserna. Dessutom beskriver konsekvensbeskrivningen verksamhetsmodeller för situationer där man stöter på sur sulfatjord i samband med byggåtgärder.

Vattenmiljöer

Kontaktmyndigheten anser att de miljökonsekvenser som Karhakkamaas vindkraftsprojekt har för grundvattnen beskrivs på ett ändamålsenligt sätt vad gäller vindkraftsparken. MKB-beskrivningen ger en uppfattning av områdets grundvatten och bedömningen beskriver den inverkan som projektets byggåtgärder har på grundvattnen tillräckligt noggrant. Mest sannolikt är att de största konsekvenserna för grundvattnen orsakas av belastningen av suspenderade ämnen som förekommer under byggfasen.

Om man tar i beaktan byggåtgärdernas kortvarighet och att terrängens växtlighet och myrmarker absorberar och filtrerar en del av belastningen, är det sannolikt att projektets konsekvenser är ringa och kortvariga, precis som bedömningen konstaterar. När projektets genomförandefas pågår ska särskild uppmärksamhet fästas vid hur suspenderade ämnen rör sig och man ska sträva efter att förhindra att ämnen rinner ut i vattenmiljöerna, särskilt i områden där sur sulfatjord förekommer. Kontaktmyndigheten anser att det är positivt att man i projektplaneringen har beaktat områdets grundvatten och försökt planera funktionerna så att grundvattnen inte skulle vara föremål för några betydande konsekvenser.

Konsekvensbedömningen har vad gäller grundvattnen vid kraftledningsgatan fått mindre uppmärksamhet, men ruttalternativen finns ändå med i tabellen för att jämföra alternativen (tabell 24, s. 166). Den presenterade bedömningen presenterar baserat på tillgängliga uppgifter de mest sannolika konsekvenserna som projektet har för grundvattnen med tillräcklig noggrannhet. Eftersom hela den kraftledningsgata som går

utanför produktionsområdet genomförs som en luftledning och ligger i samma terrängkorridor som den befintliga kraftledningen, är förändringarna jämfört med nuläget sannolikt ringa och kontaktmyndigheten har därmed inget att anmärka om bedömningens resultat.

Växtlighet, biotoper och skyddsområden

MKB-beskrivningen och dess bilagor visar att projektets växtlighets- och biotopundersökningar enligt kontaktmyndighetens synpunkt huvudsakligen har fokuserat på rätt områden, dvs. på områden som kan vara föremål för konsekvenser från projektet, och undersökningarna har utförts vid rätt kartläggningstid. Baserat på dokumenten har man också använt tillräckligt med tid för undersökningarna. En brist, särskilt vad gäller alternativen för kraftledningsgatan, är emellertid att ingen av den befintliga källinformationen har uppdaterats så att den motsvarar nuläget och i det avseendet använder konsekvensbedömningen till en viss del föråldrad information.

För bedömningen av växtligheten och biotoper används Mäkeläs och Salos (2021) klassificering. Kontaktmyndigheten påminner emellertid om att projektet, trots ett färdigt klassificeringssystem, alltid ska följa lagstiftningen. I klassificeringssystemet som används i projektet har växtarterna som nämns i bilaga IV(b) till habitatdirektivet placerats i det ifrågavarande systemets klass 2 (särskilt viktiga objekt) och 3 (objekt som stöder mångfalden), men inte i klass 1 (objekt som skyddas genom lagstiftning). Kontaktmyndigheten anmärker att växtarterna som nämns i bilaga IV(b) till habitatdirektivet är strikt skyddade enligt naturvårdslagen och att förekomster inte får förstöras eller försämrats, oberoende av om kartläggaren anser att förekomsten är betydande eller något annat än betydande. Kontaktmyndigheten anser att felaktigheten i bedömningskriterierna lätt kan leda till fel slutsatser i bedömningarna. De betydande växtarterna och biotoperna har emellertid identifierats och deras rättsliga skyddsstatus har registrerats på rätt sätt. Dessa har också beaktats när konsekvensbedömningen har utförts.

Konsekvenser för naturskyddsområden

Ett område som är fridlyst för en viss tid (Riihiranta skyddsområde, MRA206873) ligger i projektets produktionsområde och Korttojärvi naturskyddsområde (YSA205163) ligger i produktionsområdets omedelbara närhet. Inga andra naturskyddsområden ligger i vindkraftverkens produktionsområde eller dess närhet.

I konsekvensbedömningen har projektets konsekvenser för Korttojärvi naturskyddsområde bedömts vara uppenbart små, även om resultatet av bedömningen inte framgår tydligt i konsekvensbeskrivningen. Kontaktmyndigheten anser att skyddsområdet i fråga har ett synnerligen rikt och varierat fågelliv för sin storlek och att antalet häckande par i området är högt. Bland de häckande paren finns arter där man har konstaterat att vindkraftverk har skadliga konsekvenser, om avståndet till kraftverken

är under 600 meter. MKB-beskrivningen nämner också att konsekvenser för fågellivet kan förekomma om man placerar vindkraftverk i närheten av de mest känsliga fågelarterna och livsmiljöerna. Kontaktmyndigheten anmärker, trots att det följande redan nämns i beskrivningen, att skyddsgrunden för Korttojärvi naturskyddsområde uttryckligen är det sjö- och våtmarksfågelbestånd som förekommer i området och att området också är den del av ett fågelområde av riksintresse. Med hänvisning till ovanstående anser kontaktmyndigheten att projektet kommer att ha negativa konsekvenser, men att dessa ännu inte kan anses vara betydande på grund av igenväxningen i sjön och på grund av att flyttvägarna för det häckande fågellivet är fria från hinder. Kontaktmyndigheten anser att det hade varit bra för tillförlitligheten av den konsekvensbedömning som är inriktad på Korttojärvi naturskyddsområde att uppdatera informationen om området till att motsvara nuläget.

Ett område som är fridlyst för en viss tid (Riihiranta skyddsområde, MRA206873) ligger i området för Karhakkamaas vindkraftverk. Konsekvensbedömningen fastställer att det skyddade området inte utsätts för konsekvenser på grund av avståndet till byggområdena, men kontaktmyndigheten konstaterar att en bäck sammankopplar byggområdena för vindkraftverken i den norra delen med det skyddade området och att den rinner mot skyddsområdet. Följaktligen finns det en möjlighet att konsekvenser förekommer. Å andra sidan har det skyddade området många utdikningar, vilket betyder att skyddsområdets känslighet kan anses vara ringa. Kontaktmyndigheten anser att konsekvenserna för Riihiranta skyddsområde inte kan anses vara betydande.

Det är kontaktmyndighetens synpunkt att granskningen som utarbetats om naturskyddsområdena huvudsakligen har genomförts på ett sätt som är tillräckligt bra.

Natura-områden, med utarbetade Natura-bedömningar, ligger vid en av de alternativa rutterna till projektets kraftöverföring eller dess närhet. NTM-centralen i Lappland har gett sitt utlåtande om Natura-bedömningarna 22.4.2024, av vilken summeringar presenteras nedan. Kontaktmyndigheten anser att projektet inte kommer att utsätta några andra Natura-områden eller naturskyddsområden för betydande konsekvenser.

Fågelliv

Kontaktmyndigheten anser att man vad gäller nulägesutredningen av det häckande fågellivet på ett ändamålsenligt sätt har presenterat utredningstidpunkterna, antalet utredningsdagar och deras väderförhållanden, utredningsmetoderna samt fågelutredningarnas beräknings- och observationspunkter samt -områden. Resultaten från beräkningarna och utredningarna har presenterats på en adekvat nivå och också exakta resultat över observationernas placering finns tillgängliga och presenteras på ett tydligt sätt.

Utöver det ovan nämnda anser kontaktmyndigheten att den tid som använts på utredningar av skogshöns och ugglor är ganska obetydlig i förhållande till projektets omfattning. Å andra sidan har man genom att presentera avlyssningspunkterna och

kartläggningsområdena i utredningen kunnat påvisa att man hunnit gå igenom projektområdet på ett tillräckligt bra sätt under den anmälda tiden. I utredningarna av skogshöns är tyngdpunkten på ett korrekt sätt fokuserad på kartläggningar av spelplatser för tjäder, även om kartläggningar av förekomster av riprevir förblir oklara i skogshönsutredningen. De största osäkerheterna i utredningen av uggle ligger i dess ena kartläggningsnatt och i det att kartläggningen har varit beroende av att vägarna i området plogas. Projektets naturstudie nämner ändå att uggleavlyssningar också har genomförts i samband med de kartläggningar av skogshöns som utförts på småtimmarna.

Vad gäller häckande fåglar så anser kontaktmyndigheten att konsekvensbedömningen, trots små brister i utredningarna av uggle och skogshöns, baserar sig på tillräckligt exakt och aktuell källinformation och i det avseendet kan bedömningen av konsekvenser anses vara tillräckligt tillförlitlig. Kontaktmyndigheten är överens med det som presenteras i bedömningen, dvs. att konsekvenserna som projektet orsakar för de häckande fåglarna inte är betydande.

Kontaktmyndigheten anser att den separata uppföljningen av en utrotningshotad stor rovfågel i sin helhet är utarbetad på ett korrekt sätt.

Vad gäller fiskgjusen är det källmaterial som använts som grund i bedömningen av konsekvenser enligt kontaktmyndighetens synpunkt relativt omfattande, tack vare den lokaliseringsdata som den innehåller och användningen av material från terrängobservationer. En egentlig kollisionsmodell har emellertid fortfarande inte utarbetats, trots att kontaktmyndigheten nämnde detta i sitt meddelande om att komplettera en bristfällig konsekvensbeskrivning. Kontaktmyndigheten anser att detta är en brist. Användningen av en kalkylmässig modell skulle ha gett bedömningen ett extra verktyg och därmed också mer tillförlitlighet.

Kontaktmyndigheten anser att nulägesutredningarna av flyttfåglar har rapporterats på ett tillräckligt sätt och att man i utredningen på ett tydligt sätt har presenterat den relevanta informationen med exakta resultat. Tiden som användes på utredningarna av flyttfåglar var emellertid sammanlagt bara sex dagar där man observerade vår- och höstflytten, dvs. tre dagar per flyttperiod. Kontaktmyndigheten anser att tiden som använts för observation är för kort och därmed börjar också bedömningen ligga på en mer osäker grund. Detta nämndes också i konsekvensbeskrivningen, särskilt vad gällde observationen av höstflytten. I bedömningen av flyttfåglar använde man ändå också information om flyttfågelutredningar från andra projekt som källinformation, vilket kan anses kompensera den ringa observationen av fåglarnas flytt en aning.

Annan fauna

Kontaktmyndigheten anser att kartläggningen av fladdermöss har utarbetats på ett lämpligt sätt med tanke på områdets storlek och placering; kartläggningens tidpunkter samt väderförhållanden och kartläggningens fokus presenteras, likaså metoderna och

de använda redskapen. Kartläggningens resultat är också rapporterade på ett tydligt sätt. Kontaktmyndigheten är av samma åsikt som slutsatsen om bedömningen av konsekvenser för fladdermöss, dvs. att projektets konsekvenser för fladdermöss inte kan anses vara betydande.

Vad gäller åkergrodan är rapporteringen av undersökningen likaledes utarbetad på ett lämpligt sätt. Kontaktmyndigheten anmärker ändå att det bara är enkelt att observera åkergrodan under dess lektid på kvällen och förnatten. Även dagtid är det möjligt att observera åkergrodan under sin mest intensiva parningstid, men även då kan ett resultat som inte visar några observationer av åkergroda inte anses vara en pålitlig indikator på att arten inte skulle förekomma i området. Å andra sidan har man i samband med rapporteringen om åkergrodan konstaterat att områdena trots riktade kartläggningar inte var särskilt lämpliga som fortplantnings- eller viloplatser för arten. Kontaktmyndigheten anser att åkergrodeundersökningens kompletterande kartläggningar var motiverade och att kartläggningarnas resultat har använts i bedömningen av konsekvenser för åkergrodan. Baserat på undersökningens resultat anser kontaktmyndigheten att slutsatsen i konsekvensbedömningen är korrekt och att projektet inte orsakar några betydande konsekvenser för åkergrodan om projektet genomförs i enlighet med planen som presenteras i MKB-beskrivningen.

Vad gäller stora rovdjur har ingen separat terrängkartläggning utarbetats. Informationen om stora rovdjur baserar sig istället på Naturresursinstitutets offentliga material. Beskrivningen konstaterar därutöver att inga observationer av spår eller spillning har gjorts i naturstudiernas terrängundersökningar. Det framgår inte i konsekvensbeskrivningen eller dess bilagor var man aktivt har observerat spår efter stora rovdjur i naturstudiernas terrängarbete. Det är svårt att observera stora rovdjur och att exempelvis använda en kartläggning av djurspår i snön, som utförts i influensområdet, som stöd för att resultaten från de offentliga materialen skulle stärka bedömningens tillförlitlighet. Kontaktmyndigheten anser ändå att den källinformation som erhållits som grund för konsekvensbedömningen och de separata observationerna gällande stora rovdjur visar att det inte är sannolikt att området skulle vara särskilt betydande för stora rovdjur. Kontaktmyndigheten instämmer med slutsatsen som gjorts i konsekvensbedömningen, dvs. att det är osannolikt att konsekvenserna för stora rovdjur är betydande.

Vad gäller konsekvenserna för uttern har man konstaterat att inga konsekvenser kommer att förekomma, eftersom man under projektets byggtid undviker att suspenderade ämnen rinner ut i de vatten som lämpar sig för uttern. Konsekvensbedömningen anger emellertid inte vilka konkreta metoder som används för att förhindra att suspenderade ämnen rinner ut i vattenmiljöerna. Dessutom nämns att man under terrängundersökningarna i området inte har observerat förekomster av uttern. Kontaktmyndigheten anser att projektet inte orsakar några betydande konsekvenser för uttern, om man på sättet som nämns i beskrivningen kan förhindra att suspenderade ämnen rinner ut i sådana vattenmiljöer som lämpar sig som livsmiljöer för uttern. De här

åtgärderna borde emellertid undersökas mer noggrant också vad gäller uttern i projektets fortsatta planering.

Enligt konsekvensbedömningen kommer projektet inte att orsaka några konsekvenser för bävern, eftersom inga vindkraftsparksstrukturer har planerats i närheten av Martimojoki. Enligt planen ligger emellertid tre vindkraftverk relativt nära Martimojoki. Vad gäller europeisk bäver framgår det inte tydligt om man i projektet har utfört en egentlig bäverutredning och vilka bäverarter som de gjorda observationerna berörde. Separata studier som har utarbetats om nuläget, eller information om att inga separata studier har utarbetats, borde ha framförts på ett tydligt sätt i MKB-beskrivningen. Inga terrängarbeten har riktats in på området i fråga vid Martimojoki strandområde, så i detta avseende finns det en liten osäkerhet. Å andra sidan är vindkraftverkens placering en sådan att det är osannolikt att det förekommer konsekvenser för bävern eller dess livsmiljö. Kontaktmyndigheten instämmer med slutsatsen i konsekvensbedömningen om att det är osannolikt att projektet orsakar konsekvenser som kan anses vara betydande för bäverarter.

Klimat

Projektets klimatkonsekvenser

Kontaktmyndigheten konstaterar att klimatkonsekvenserna från vindkraftsprojekt består av byggandet av vindkraftverken och tillhörande infrastruktur, utsläpp under drifttiden samt demonteringsfasen. MKB-beskrivningen har identifierat de klimatkonsekvenser som projektet orsakar och metoden som används för utsläppsberäkning har beskrivits noggrant. Utmaningen i utsläppsberäkningar är alltid avgränsningen av projektets utsläppskällor och de koefficienter som ska användas.

De största bristerna i utsläppsberäkningen har att göra med kol i marken. Man har gett en bedömning i beräkningen om det trädbestand som ska avlägsnas för både vindkraftverken och kraftledningsgatan, och om förlusten av kol till följd av detta. Konsekvenserna för kolförråden i marken utvärderas inte, vilket på samma gång är förståeligt, eftersom det inte finns några enhetliga metoder för att utvärdera markkol. Vindkraftsprojektet och kraftledningen är emellertid delvis placerade på torvmark, så det kommer med säkerhet att förekomma en minskning av kolförråden i marken i samband med byggandet. Detta identifieras också i MKB-beskrivningen.

Kontaktmyndigheten anser att en annan brist i beräkningarna har att göra med utsläppen som är kopplade till vindkraftsprojektets övriga infrastruktur, vilka har lämnats utanför beräkningarna. Dessa inkluderar huvudsakligen utsläppen som skapas vid byggandet av servicevägar, markkabeldragningen och byggandet av transformatorstationen. Utsläppen från transporten av jord- och stenmaterial och bergbrytningen inkluderas inte heller i bedömningen av klimatkonsekvenser, även om man i den kompletterade MKB-beskrivningen mer noggrant presenterade projektets

behov av marktäkt. Särskilt transporten av jordmaterial har en betydande inverkan på projektets helhetsutsläpp. Det är positivt att man i MKB-beskrivningen har beskrivit och presenterat utsläppsberäkningens avgränsning på ett noggrant sätt, eftersom aktören tydligt har identifierat också dessa andra utsläppskällor, som det inte har varit möjligt att kalkylera i samband med MKB-beskrivningen.

Kontaktmyndigheten anser, på grund av de ovan nämnda avgränsningarna och osäkerheterna, att projektets verkliga klimatkonsekvenser är större än de beräknade. Vindkraft är emellertid förnybar och utsläppssnål energi och MKB-beskrivningen beskriver också vindkraftsproduktionens positiva klimatkonsekvenser. Å ena sidan konstaterar man i beskrivningen att det inte är meningsfullt att jämföra projektets koldioxidhandavtryck och koldioxidavtryck, men å andra sidan ger man i beskrivningen en uppskattning på att projektet skulle ha kvitterat sina egna utsläpp inom tre år och fem månader om man använder förra årets utsläppskoefficient för elproduktion.

Kontaktmyndigheten konstaterar att man vid presentationen av bedömningen ändå måste beakta projektets planerade tidtabell (inledning av produktion 2027) och dess inverkan på utsläppskoefficienten. Baserat på energiindustrins bedömning av utsläppskoefficienten år 2035 (14 g CO₂e/KWh) och 2050 (1 g CO₂e/KWh), som också MKB-beskrivningen hänvisar till, kan man beräkna en prognos av den specifika utsläppskoefficienten för varje år, vilket gör jämförelsen mer meningsfull. Alternativ ALT1+ALTB skulle kvittera sina egna utsläpp inom cirka sju år om man använder denna sjunkande utsläppskoefficient i beräkningarna. Alternativ ALT2+ALTA, å sin sida, skulle kvittera sina egna utsläpp om åtta och ett halvt år.

MKB-beskrivningen presenterar dessutom koldioxidhandavtrycket för projektets hela livscykel, vilket verkar vara mycket större än projektets koldioxidavtryck. I denna bedömning används en genomsnittlig koefficient på 13 g CO₂e/KWh, vilket är ett medelvärde på utsläppskoefficienterna under projektets livscykel (30 år). Största delen av projektets drifttid äger emellertid rum efter år 2035 (rentav 22 år), vilket betyder att koefficienten för åren 2035–2050 i verkligheten ligger omkring 6 g CO₂e/KWh. Därmed är vindkraftsprojektets koldioxidhandavtryck även enligt kontaktmyndighetens uppskattning sannolikt positiv i sin helhet, men den meddelade bedömningen av handavtryckets storlek är för hög.

Sammanfattningsvis anser kontaktmyndigheten att projektets klimatkonsekvenser sannolikt är mindre än vindkraftsverkets utsläppskompensation för förnybar energi, men bedömningarna gällande utsläppskompensationen och koldioxidhandavtrycket är för optimistiska. Å andra sidan saknas några utsläppskällor helt och hållet också från koldioxidavtrycksberäkningarna. Om det genomförs är det sannolikt att projektet kan ha en svagt positiv inverkan på klimatet.

Klimatförändringens inverkan på projektet

MKB-beskrivningen identifierar klimatförändringens inverkan på vindkraftsprojektet. Den stigande nederbörden och temperaturen samt den ökade risken för skogsbrand och extrema väderfenomen har identifierats på ett korrekt sätt som de mest betydande förändringarna som påverkar projektet. Trots detta har man till exempel i kapitlet som bedömer risken för eldsvåda inte identifierat den ökade risken för skogs- och gräsbrand som ökningen av extrema väderfenomen och torka orsakar i kraftverksområdet. Likaså har den ökande risken för skogs- och gräsbrand inte identifierats som en del av kraftöverföringsförbindelsen och riskerna som är kopplade till denna.

Konsekvenser för klimat

Kontaktmyndigheten anser att man i MKB-beskrivningen på ett tillräckligt sätt har bedömt de konsekvenser som Karhakkamaas vindkraftsprojekt har för klimatet. Beräkningsmetoden för växthusgasutsläpp, avgränsningen och resultaten presenteras på ett omfattande sätt. Vissa påståenden, såsom projektets positiva klimatinverkan, är sannolikt delvis överdrivna, men i sin helhet är det sannolikt att projektets inverkan på klimatet kommer att vara svagt positiv, trots osäkerheterna i utsläppsberäkningen. Klimatförändringens inverkan på projektet identifieras också, men har trots detta inte beaktats som en del av de säkerhets- och miljörisker som har en inverkan på projektet, varav särskilt risken för skogs- eller gräsbrand kan påverka projektet i framtiden.

Kontaktmyndigheten anser att MKB-beskrivningens bedömning av klimatkonsekvenser allt som allt är omfattande. Det finns emellertid saker att förbättra i MKB-beskrivningens kvalitet, eftersom större delen av de källor som används i kapitel 11 och dess underkapitel inte finns i beskrivningens källförteckning, vilket gör att man inte kan fastställa källornas sanningsenlighet.

Trafik

Kontaktmyndigheten anser att trafikkonsekvenserna för landsvägarna har beskrivits på ett tillfredsställande sätt. Konsekvensbeskrivningen bedömer trafiken både under byggtiden och drifttiden. Rutterna för specialtransporter har beaktats i den mån som det är möjligt i den här fasen av projektplaneringen.

Korsningen mellan den kraftledning som ska byggas och landsvägarna beskrivs. Man har också tagit reda på vilka tillstånd som kan komma att krävas för transporterna och den övriga verksamheten som är kopplad till vägområdena. Rutterna för vindkraftstranporternas specialtransporter beskrivs på ett tillräckligt sätt.

Specialtransporter och transporter av stenmaterial, betong och material har under byggtiden måttliga negativa konsekvenser för smidigheten i trafiken och trafiksäkerheten. I förhållande till trafikmängden är konsekvenserna för huvudvägarna ringa, men kan tidvis vara stora vad gäller vägar av lägre klass och specialtransporter.

Samverkans effekterna som orsakas av det samtidiga byggandet av flera projekt som planeras i närområdet kan vara stora.

Trafikkonsekvenserna under driftstiden är mycket små.

Konsekvenser för människors levnadsförhållanden, trivsel och rekreationsbruk

Kontaktmyndigheten anser att vindkraftsprojektets mest betydande konsekvenser är inriktade på bland annat den visuella landskapsbilden och människors levnadsförhållanden och trivsel. Kontaktmyndigheten konstaterar att deltagandet i MKB-förfarandet har varit exceptionellt aktivt i både Finland och Sverige och att synpunkterna har varit samstämmiga. Enligt invånarenkätens respondenter motsatte sig 72 procent att projektet genomförs och anser att de största skadliga konsekvenserna bildas genom förändringarna som sker i landskapet, ljudlandskapet och ljusförhållandena. Också i responsen som kommit in om MKB-beskrivningen och dess beskrivning samt i informationstillfällena har man huvudsakligen förhållit sig negativa till projektet. Baserat på responsen kommer landskaps- buller- och bländningseffekterna att skapa negativa konsekvenser för särskilt turistnäringen i både Finland och särskilt i Sverige.

Konsekvenserna för människorna, rekreationsbruket och näringslivet behandlas per konsekvenstyp i flera olika punkter i konsekvensbeskrivningen. Kapitel 16 behandlar en sammanställning av konsekvenserna för människors hälsa, levnadsförhållanden och trivsel och stycke 24.10 behandlar samverkans effekter som påverkar människor. Som material och källinformation använder bedömningen bl.a. information om områdets permanenta bebyggelse och fritidsbebyggelse, deras placering jämfört med de planerade vindkraftverken, resultat från konsekvensbedömningar av andra delar av detta projekt och respons som kommit in under MKB-förfarandet. En invånarenkät genomfördes under juni till augusti 2021 och skickades till 500 hushåll i Finland och 15 hushåll i Sverige, både till permanent bosatta och fritidsbosatta. Sammanlagt 212 svar kom in. Resultaten från invånarenkäten ges en synnerligen stor vikt i konsekvensbeskrivningen. Kontaktmyndigheten anser att man borde ha förnyat invånarenkäten före man utarbetar MKB-beskrivningen, eftersom MKB-förfarandet har dragit ut på tiden och flera andra vindkraftsprojekt nu planeras i projektets influensområde, såsom ovan redan nämndes. Kontaktmyndigheten anser ändå att metoderna som använts för att bedöma konsekvenserna för människors levnadsförhållanden och trivsel, och konsekvensbedömningarna som härleds från dessa, är tillräckliga.

Konsekvenser som är inriktade på människor under byggtiden identifieras som byggandet av grunder, monteringsområden, vägförbindelser och kraftöverföringsförbindelser samt transporten av byggmaterial och kraftverksdelar. De mest betydande konsekvenserna för boendekomforten under driftstiden identifieras som de förändringar i landskapet, ljudlandskapet och ljudförhållandena som vindkraftverken

orsakar. Kontaktmyndigheten konstaterar att den större delen av de berörda områdena återgår till sitt ursprungliga bruk när vindkraftsparken har färdigställts, men att vindkraftverkens buller och bländning, splittrandet av den enhetliga skogen och förändringen i landskapet har en inverkan på hur attraktiv användningen av området är, vad gäller bebyggelse, rekreationsbruk och näringsidkande. Vägrenoveringarna och byggandet av nya servicevägar har också positiva konsekvenser.

I konsekvensbeskrivningen uppskattas det att konsekvenserna som Karhakkamaas vindkraftspark har på boendekomforten är av måttligt negativ betydelse. Konsekvenserna för människors hälsa och säkerhet, områdets rekreationsbruk och jakt samt fastigheternas värde uppskattas emellertid bara nå en ringa betydelse. Områdets tillgänglighet och användbarhet har bedömts som svagt positiv. Enligt konsekvensbeskrivningen finns det 62 bostadshus och 16 fritidshus som ligger under fem kilometer från de planerade vindkraftverken i alternativ ALT1 samt 50 bostadshus och 16 fritidshus i alternativ ALT2. Det finns nio bostadshus och två fritidshus som ligger under 300 meter från den planerade kraftledningen i båda alternativen. De närmaste bostadshusen ligger cirka 2,2–2,3 kilometer från det närmaste vindkraftverket.

Kontaktmyndigheten har redan i sitt utlåtande om MKB-planen konstaterat att konsekvenser som är inriktade på människor är betydande konsekvenser i planeringen av detta projekt. I MKB-beskrivningen bedöms konsekvenserna för bebyggelsen som måttligt negativa. Projektets direkta konsekvenser är lokala och främst begränsade till byggplatserna, vägområdet och kraftledningsgatan. De indirekta konsekvenserna sträcker sig längre än projektområdet.

Om man dessutom tar i beaktan bebyggelsen som ligger i projektets närområde och det att konsekvenserna når den svenska sidan, samt responsen som kommit in under MKB-förfarandet, anser kontaktmyndigheten att konsekvenserna för särskilt människors levnadsförhållanden och trivsel är mer negativa än uppskattat.

Renskötsel

Vindkraftsområdet ligger utanför renskötselområdet vid gränsen till Lohijärvi renbeteslag. Det finns inget stängsel vid gränsen. Det är möjligt att renar som tillhör Lohijärvi renbeteslag betar i området. Enligt konsekvensbeskrivningen är det möjligt att en del renar kan röra sig en längre sträcka på den södra sidan av Martimojoki på vintern, men att älven styr betningen till dess norra sida när marken smälter. Enligt konsekvensbeskrivningen är området som ligger nära vindkraftsområdet och tillhör Lohijärvi renbeteslag betesmark på våren och sommaren. Enligt ett utlåtande från Renbeteslagens förening är området på den norra sidan av Martimojoki också betesmark för renar på våren och ett kalvningsområde.

Enligt konsekvensbeskrivningen ligger huvuddelen av projektets kraftledning på ett område som tillhör Palojärvi renbeteslag, på dess höst- och vinterbetesmarker. Det finns separationsstängsel i kraftledningens närområde. Utlåtandet från Renbeteslagens

förening nämner att flera hundra renar vinterbetar i området utan ytterligare utfodring. Kontaktmyndighetens synpunkt är att detta betonar områdets värde och betydelse för renbeteslagets renskötsel.

Enligt konsekvensbeskrivningen når vindkraftsverkens buller (40 dB och 35 dB) och bländning ut till renskötselområdet. Vindkraftverken är också delvis synliga inom renskötselområdet, i områdena för vår- och sommarbete. Kontaktmyndigheten anser att området med störningskonsekvenser för de vindkraftverk som ligger i närheten av renskötselområdets gräns sträcker sig till renskötselområdet och att det är sannolikt att renarna som tillhör Lohijärvi renbeteslag kommer att utsättas för indirekta förluster av betesmark, när det försöker undvika störningskonsekvenserna. Dessutom betar och kalvar renar inom det område på den norra sidan av Martimojoki som är planerat för vindkraftsproduktion, även om det inte är ett officiellt renskötselområde. I detta område kommer renbetet därför i stort sett att elimineras på grund av vindkraftverken och den övriga infrastrukturen, och också i en mer omfattande skala på grund av den störning som vindkraftverken orsakar.

Kontaktmyndigheten konstaterar att projektet har direkta skadliga konsekvenser för renbetesmarkerna som tillhör Palojärvi renbeteslag och deras renars betning, samt genom den förändrade betes- och verksamhetsmiljön eventuellt också konsekvenser för renskötseln. Kontaktmyndigheten instämmer med synpunkten från Renbeteslagens förening om att jämförelsen med kraftledningens konsekvenser för skogsbruket, som bedömningen presenterar, inte är korrekt. Kraftledningsöppningen kommer att hållas öppen och elimineras i praktiken för gott från betesresurserna, eftersom kraftledningsstrukturerna kommer att förnyas och för att man försöker ansluta nya kraftledningar längs de befintliga ledningarna, vilket också betyder att effekten kan vara kumulativ.

Kontaktmyndigheten anser att Karhakkamaas vindkraftsprojekt kan orsaka samverkans effekter för Lohijärvi renbeteslag, Reväsvaara renbeteslag och Palojärvi renbeteslag med områdena för vindkraftsproduktion i Varevaara och Löylyvaara. Flera andra vindkraftsprojekt planeras inom området som tillhör Palojärvi renbeteslag, varav en del planerar att placera en kraftledning inom samma område som Karhakkamaas planerade kraftledning ligger. Också det planerade gruvprojektet vid Rajapalot ligger i området. Information om dessa projekt skulle ha funnits tillgänglig under konsekvensbedömningen för Karhakkamaa. Flera vindkraftsprojekt planeras också i Lohijärvi renbeteslag, men de befinner sig fortfarande i sitt startskede.

Vad gäller renskötseln anser kontaktmyndigheten att alternativens konsekvenser knappt skiljer sig från varandra.

Kontaktmyndigheten anser att man i konsekvensbeskrivningen har beskrivit nuläget i projektområdet någorlunda bra med kartor och verbalt. Som hjälp för att bedöma konsekvenserna för renskötseln har man använt platsdatamaterial om renskötsel, information från tidigare bedömningar som är inriktade på renskötsel, diskussioner som

förts med renbeteslagen i den inledande fasen av planeringen och en vägledare. Kontaktmyndigheten anser att bedömningen borde ha använt vetenskaplig information i en större utsträckning och renbeteslagens information om markanvändningens konsekvenser för renskötseln. Också intervjuer om metoder att lindra och förhindra konsekvenser borde ha använts när man har bedömt konsekvenserna.

Kontaktmyndigheten anser att bedömningen innehåller brister vad gäller renskötseln. Konsekvenserna från den marktäkt som projektet kräver för renbetesmarkerna och renskötseln har inte bedömts, inte heller samverkans effekterna för renskötseln med befintliga och redan godkända projekt. Samverkans effekterna för renskötseln med de flera andra vindkraftsplanerna i området kunde också ha bedömts i den mån som information finns tillgänglig. Kontaktmyndigheten anser att man i projektets fortsatta planering måste säkerställa att man är medveten om också dessa konsekvenser, och att man förhindrar och lindrar olägenheterna.

Sammantaget anser dock kontaktmyndigheten att bedömningen av renskötseln är tillräcklig. Eftersom projektets område för vindkraftverk ligger utanför renskötselområdet och kraftledningen längs den befintliga kraftledningen, kan projektets konsekvenser för renskötseln inte anses vara betydande. Samverkans effekterna med andra projekt som planeras i områdena som tillhör samma renbeteslag och närområdena kan dock bli betydande i framtiden, om alla eller flera av dem genomförs.

Projektet arrangerade den 23.9.2021 en förhandling om kraftledningen i enlighet med renskötsellagen 53 §, som Palojärvi renbeteslag deltog i. Ett möte med Lohijärvi renbeteslag arrangerades den 30.9.2021. Kontaktmyndigheten konstaterar att projektets konsekvenser och deras betydelse på grundval av detta inte har bedömts i samarbete med Palojärvi och Lohijärvi renbeteslag. Man borde ha försökt hitta metoder för att förebygga och lindra projektets skadliga konsekvenser i samarbete med renbeteslagen. Kontaktmyndigheten anser att dialogen med renbeteslagen bör fortsätta när man utarbetar förslaget till generalplanen.

De lindrande åtgärder som beskrivs i konsekvensbeskrivningen är delvis av rätt sort, men det råder en viss osäkerhet om deras genomförbarhet och effektivitet.

Kontaktmyndigheten förutsatte i sitt utlåtande om MKB-planen att man ska förhandla med Lohijärvi renbeteslag om konsekvenserna för renskötseln och hur man kan lindra olägenheterna. Enligt utlåtandet från Renbeteslagens förening har detta inte skett.

Kontaktmyndigheten noterar att om vindkraftverken norr om Martimojoki tas bort från planen skulle de negativa effekterna på renskötseln i Lohijärvi renbeteslag minska. Det är också möjligt att kompensera skadorna som orsakas av renskötseln, till exempel genom att restaurera eller skydda betesmarker på andra platser i renbeteslagens område. Det är också möjligt att lindra och kompensera eventuella indirekta konsekvenser som orsakas av projektet. Lindrande metoder som Renbeteslagens förening presenterar i sitt utlåtande inkluderar till exempel att undvika marktäkt i renskötselområdet samt att undvika att renovera vägnätet som leder från renskötselområdet till produktionsområdet.

och att hålla det öppet året runt. Kontaktmyndigheten anser att den projektansvarige ska genomföra lindrande åtgärder och komma överens med renbeteslagen om kompensation för de kvarblivande olägenheterna.

Kontaktmyndigheten anser att man i generalplaneringen ska säkerställa att bestämmelserna som berör renskötsel i landskapsplanen också genomförs. Projekten för sig och samverkanseffekterna från alla projekt ska granskas särskilt noggrant i den fortsatta planeringen för att förverkliga riktningen i landskapsplanen. När det gäller att förebygga samverkanseffekter är samarbete mellan de projektansvariga och renbeteslagen viktigt.

Konsekvensbeskrivningen presenterar inte en uppföljning av konsekvenserna för renskötseln. Kontaktmyndigheten konstaterar att om renbeteslagen anser att uppföljning är nödvändig, så ska frågorna gällande uppföljning avtalas skriftligen mellan den projektansvarige och renbeteslagen.

Konsekvenser för kommunikationsförbindelser och försvarsmaktens verksamhet

Kommunikationsförbindelser

Konsekvensbeskrivningen konstaterar att vindkraftverk kan orsaka störningar i TV-mottagarantennerna om vindkraftverken är placerade mellan sändaren och mottagaren. Enligt konsekvensbeskrivningen går TV-mottagningen till de närliggande byarna kring Karhakkamaa genom Tervolas huvudsändare eller Övertorneås slavsändare. I Karhakkamaas nordvästra del, där det är möjligt att störningar förekommer, är det möjligt att rikta TV-mottagningen till Övertorneås slavsändare. I kommunikationsutskottets betänkande i riksdagen (KoUB 10/2014 rd – RP 221/2013 rd) konstaterar man att vid situationer där vindkraften orsakar störningar, så är det den störningskällan som sörjer för de nödvändiga åtgärderna som behövs för att reparera situationen och likaså för kostnaderna. Om störningar förekommer kan man bygga en helt ny slavsändare för området. För hushåll som är känsliga för störningar kan man skaffa nya antennförstärkare eller så kan de övergå till satellitmottagning. Vid behov måste radiolänken flyttas.

I responsen som kommit in om MKB-beskrivningen presenteras en oro över projektets konsekvenser för kommunikationsförbindelserna. Kontaktmyndigheten hänvisar till de utlåtanden som ges i MKB-beskrivningen och konstaterar att särskilt i situationer där man placerar flera vindkraftverk i närheten av en befintlig TV- och radiosändare, så kan de orsaka betydande olägenheter särskilt för bostads- och fritidshus som sett från TV- och radiosändaren ligger bakom trädbeståndet. Det är inte heller möjligt att i framtiden bygga ett radiolänksystem i projektets influensområde. Störningarna som vindkraftverken orsakar kan också ha en inverkan på mottagningen av varningsmeddelanden och därmed på den allmänna säkerheten. Dessutom kan

vindkraftverken försvaga räckvidden på Digitas trådlösa LoRaWAN-nät som renskötarna använder för att kommunicera genom mobiltelefoner och för renars GPS-halsband.

Kontaktmyndigheten anser att vindkraftverken ska placeras i området på ett sätt som gör att de inte orsakar några störningar för kommunikationsförbindelserna. När generalplaneringen fortskrider ska den projektansvarige presentera en plan för att förebygga och eliminera de störningar som vindkraftverken orsakar före byggloven kan beviljas. Om det inte är möjligt att utarbeta en plan under ansökningsfasen för bygglov, så ska den projektansvarige förbinda sig till att utarbeta en plan före ett datum som fastställs av myndigheten. Vid planeringen av metoder för att eliminera störningar måste områdets andra vindkraftsprojekt också beaktas. Den fortsatta planeringen ska också beakta projektets eventuella konsekvenser för VIRVE:s (radionät för myndigheter) funktion.

Försvarsmaktens verksamhet

Konsekvenserna för försvarsmaktens verksamhet bedöms som en del av konsekvenserna för flygsäkerheten, radarverksamheten och kommunikationsförbindelserna. Det upprepas flera gånger i konsekvensbeskrivningen att man ska be försvarsmakten om ett utlåtande över hur projektet påverkar försvarsmaktens radarverksamhet. Utlåtandet begärdes år 2019 för ett projekt med högst 48 vindkraftverk, där vindkraftverken har en maximal höjd på 300 meter. Försvarsmakten har förutsatt att en separat radarundersökning utförs hos VTT.

Ett utlåtande har kommit in från försvarsmakten 7.5.2020 om acceptansen av ett projekt med högst 48 vindkraftverk med en maximal höjd på 300 meter i Karhakkamaas område. Huvudstaben för Försvarsmakten konstaterar i sitt utlåtande att de planerliga vindkraftverken för projektet inte uppskattas ha några betydande konsekvenser för prestandan av försvarsmaktens övervaknings- och vapensystem, utbildningen av trupper och system och den militära luftfarten samt försvarsmaktens radioförbindelser. Försvarsmakten konstaterar i sitt utlåtande att den inte motsätter sig byggandet av de planerliga vindkraftverken i området Karhakkamaa i Torneå.

Bedömningarna baserar sig på försvarsmaktens utlåtande. Försvarsmakten har inte lämnat in ett utlåtande till kontaktmyndigheten om MKB-beskrivningen.

Kontaktmyndigheten anmärker, enligt försvarsmaktens allmänna linje, att om höjden på de vindkraftverk som genomförs växer med över 10 meter, antalet vindkraftverk ökar eller placeringen avviker med mera än 100 meter från de uppgifter som den operativa avdelningen vid huvudstaben för försvarsmakten har använt när den har gett sitt utlåtande om projektets acceptans, ska den projektansvarige lämna in en ansökan till Huvudstaben om ett nytt utlåtande om projektets acceptans. Kontaktmyndigheten konstaterar att man har preciserat platserna för vindkraftverken i konsekvensbeskrivningens presenterade alternativ och att det fortfarande är möjligt att kraftverksplatserna flyttas i generalplanläggningen, vilket gör att det är möjligt att man

behöver ett nytt utlåtande och godkännande från försvarsmakten. Kontaktmyndigheten påminner om att Torneå stad inte kan godkänna en delgeneralplan om vindkraftverk utan ett godkännande från försvarsmakten.

Samverkanseffekter

Kontaktmyndigheten har i sitt utlåtande om planen för bedömning begärt att projektet ska beakta samverkanseffekterna med andra vindkraftsprojekt. Enligt konsekvensbeskrivningen bedöms projektets miljöpåverkan som en helhet, med hänsyn till befintlig verksamhet i området och dess närmiljö, samt planerade aktiviteter i den utsträckning som andra projekt förväntas samverka med Karhakkamaas projekt. Enligt MKB-beskrivningen har bedömningen genomförts på grundval av tillgänglig information.

Kontaktmyndigheten anmärker att bedömningen och beskrivningen av sannolikt betydande miljökonsekvenser enligt Statsrådets förordning om förfarandet vid miljökonsekvensbedömning 4.2 § ska omfatta gemensamma konsekvenser med andra existerande och godkända projekt. På grundval av starka synpunkter från kommuner och berörda parter har kontaktmyndigheten dock rekommenderat en bedömning av samverkanseffekter från vindkraftsprojekt, särskilt i norra delen av Torneå, nordvästra delen av Tervola och södra delen av Övertorneå, för att öka den sociala acceptansen för projekten och främja byggandet av vindkraft. Genom en bedömning av samverkanseffekter är det möjligt att identifiera betydande skadliga konsekvenser och lindra dem. De markanvändningsmässiga förutsättningarna för de vindkraftsprojekt som planeras i MKB-förfarandet bestäms i kommunernas generalplaner för vindkraft. Det finns många projekt under planering med en placering som inte har en lösning i landskapsplanen. Med hänsyn till det stora antalet projekt i området, deras sammanlagda storlek, situationen med landskapsplanen och behovet att främja ny vindkraft kommer, enligt kontaktmyndighetens uppfattning, alla projekts deltagande i bedömningen av samverkanseffekter och begränsningen av betydande negativa konsekvenser att bidra till projektens genomförbarhet.

Kapitel 24.3 listar andra vindkraftsprojekt, för vilka man redan har bedömt samverkanseffekterna. Kontaktmyndigheten har ovan redan behandlat andra projekt i avsnittet om projektets kopplingar till andra projekt och konstaterat att det finns flera pågående vindkraftsprojekt i Karhakkamaas närområde, som inte identifieras i konsekvensbeskrivningen. Kontaktmyndigheten noterar att information om åtminstone en del av dessa andra projekt skulle ha varit tillgänglig vid tidpunkten för Karhakkamaas konsekvensbedömning och att samverkanseffekterna med dessa planer på vindkraftsprojekt skulle ha kunnat bedömas, åtminstone i viss utsträckning, senast när konsekvensbeskrivningen kompletterades.

I konsekvensbeskrivningen bedöms samverkanseffekterna på landskap, fågelliv, naturens mångfald, trafik, turismnäring, människor och användningen av naturresurser samt vad gäller kraftöverföringen. Kontaktmyndigheten anser att de konsekvenstyper,

som i huvudsak är föremål för samverkanseffekter, huvudsakligen har identifierats, men att bedömningen av samverkanseffekter är snäv och gjord i generella drag. I responsen om MKB-beskrivningen framkommer en riklig mängd kritik om bedömningen av samverkanseffekter och dess brister.

Kontaktmyndigheten konstaterar att de mest betydande landskapsmässiga samverkanseffekterna kommer att vara inriktade på Tornedalen, där det finns värdefulla landskapsområden och nationellt värdefulla kulturmiljöer på båda sidorna av gränsen. Också turistföretagen i området ligger i huvudsak i miljön kring älvdalen och samverkanseffekterna för turismen är till stor del sammanflätade med landskapskonsekvenserna. I konsekvensbeskrivningen bedöms samverkanseffekterna från fotograferingsställen på både den finska och den svenska sidan, men konsekvensbedömningen beaktar inte vindkraftsprojekten som planeras och deras samverkanskonsekvenser för landskapet. Kontaktmyndigheten anser att en särskilt brist är avsaknaden av en granskning av samverkanseffekter med pågående vindkraftsprojekt som sannolikt kommer att vara synliga ända till Aavasaksa. Dessutom kunde man i bedömningen ha använt illustrationer för att visa samverkanseffekterna.

Vad gäller landskapet bedöms samverkanseffekterna i generella drag, utan en specificerad bedömning av objekten i den byggda kulturmiljön. Bedömningen av samverkanseffekter för den byggda kulturmiljön är gjord på en mycket allmän nivå och likaledes utan illustrationer. Bildmontagen beaktar Kitkiäisvaara vindkraftsområde som är i drift, men för Martimo vindkraftsprojekt, som genomgår sitt MKB-förfarande, har man nöjt sig med en verbal bedömning. Trots att konsekvensbeskrivningen har kompletterats är bedömningarna av samverkanseffekter för Petäjäkoskis landskap och kulturmiljö begränsade. Kontaktmyndigheten anser att samverkanseffekterna för både landskapet och den byggda kulturmiljön kan vara märkbart högre än beräknat om flera av de vindkraftsprojekt som nu är i planeringsfasen genomförs.

Enligt konsekvensbeskrivningen har buller- och bländningsmodellerna gjorts tillsammans med vindkraftverken i Kitkiäisvaara som är i drift. Samverkanseffekterna som gäller buller överskrider inte riktvärdena för bostads- eller fritidshus. Modeller har inte gjorts för de andra projekten. Kontaktmyndigheten anser att man i den fortsatta planeringen av projektet måste säkerställa att samverkanseffekterna med de vindkraftsprojekt som genomförs i närområdet inte överskrider riktvärdena för buller och bländning i de områden som används för bebyggelse.

Kontaktmyndigheten har konstaterat ovan att det finns brister vad gäller bedömningen av miljökonsekvenser som gäller tillgången till jordmaterial och marktäkt. Dessutom har kontaktmyndigheten lyft fram vindkraftsprojekten som pågår i Torneå och dess grannkommuner, vilka likaledes behöver avsevärda mängder jordmaterial för att förverkligas. Enligt konsekvensbeskrivningen skulle mindre än hälften av de kvarvarande uttagningsmängderna i marktäkterna för stenmaterial som ligger i Karhakkamaas miljö räcka till för att bygga Karhakkamaas projekt och det skulle även finnas tillräckligt med stenmaterial för att bygga andra närliggande projekt.

Kontaktmyndighetens synpunkt är att uppskattningen av tillgången till jordmaterial som presenteras i konsekvensbeskrivningen till stor del baserar sig på antaganden. Dessutom infaller behovet av att ta stora mängder jordmaterial på en relativt kort tidsperiod, vilket för sin egen del skapar utmaningar både vad gäller tillgängligheten av stenmaterial och för täktens tillståndprocess.

Samverkanseffekterna för fågellivet bedöms främst i förhållande till det i Martimo planerade vindkraftsområdet och det befintliga området i Kitkiäisvaara. I övrigt har man i planeringen påbördat projekten som kommer efter Karhakkamaa med bedömningen av samverkanseffekter för fågellivet, särskilt för flyttfåglarna. I konsekvensbeskrivningens komplettering har man emellertid konstaterat att samverkanseffekterna med vindkraftsprojektet i Reväsvaara för reviret för den stora utrotningshotade rovfågeln kan stiga till betydande, om projektet genomförs med de nu bedömda kraftverken i maximal storlek. Kontaktmyndigheten instämmer med denna bedömning och tar närmare ställning till saken i sin motiverade slutsats nedan.

Samverkanseffekterna för renskötseln bedöms inte. Kontaktmyndigheten anser att samverkanseffekterna för renskötseln med andra projekt som planeras i närområdena kan bli betydande i framtiden, om alla eller flera av dem genomförs.

Kapitel 26 i konsekvensbeskrivningen behandlar jämförelsen av alternativ och deras genomförbarhet. Konsekvensernas betydelse bedöms för vindkraftsparksalternativen ALT0, ALT1 och ALT2 och separat för kraftöverföringsalternativen ALT0, ALTA och ALTB. Kontaktmyndigheten konstaterar att jämförelsen inte beskriver samverkanseffekterna med andra vindkraftsprojekt. På grund av detta illustreras inte heller samverkanseffekterna per konsekvenstyp. Kontaktmyndigheten anser att det fortfarande finns osäkerhet i bedömningen av samverkanseffekter med andra vindkraftsprojekt för alla konsekvenstyper. Kontaktmyndigheten har behandlat samverkanseffekterna per konsekvenstyp mer noggrant ovan.

Kontaktmyndigheten lägger tonvikt på att man måste ta landskapsplanen i beaktande (markanvändnings- och bygglagen 39 §) när man utarbetar en generalplan. Kontaktmyndigheten konstaterar att vikten av att bedöma samverkanseffekter kommer att framträda, eftersom bara en liten del av Karhakkamaas projektområde har anvisats som ett lämpligt område för planering av vindkraft (tv1 2378) i landskapsplanen för Västra Lappland. Kommunen kan inte godkänna en generalplan som strider mot landskapsplanen och kontaktmyndigheten uppmanar att detta beaktas i generalplanläggningen. Kontaktmyndigheten anser att projekten för sig och samverkanseffekterna från alla projekt ska granskas särskilt noggrant i den fortsatta planeringen för att förverkliga riktningen i landskapsplanen. Samverkanseffekterna från projekten ska förebyggas och lindras.

Verksamhetens avslutning

Konsekvensbeskrivningen beskriver demonteringen av vindkraftverken på en allmän nivå och lyfter fram återvinningsmöjligheter för delar och material. Helhetsbilden av avfallsvolymer under hela livscykeln är dock fortfarande ofullständig.

Kontaktmyndigheten anser att MKB-beskrivningen kunde ha innehållit en mer detaljerad beskrivning av de olika avfallsfraktionerna som genereras av demonteringen och deras mängder för att ge en uppfattning om den totala mängden avfall som genereras av projektet. På samma sätt skulle MKB-beskrivningen ha behövt en mer detaljerad förklaring av borttagandet av grunder av armerad betong med olika grundläggningsmetoder och markkablar mellan kraftverken, samt en bedömning av konsekvenserna av borttagandet och jordfyllningen (landskapsarkitektur). Kontaktmyndigheten påminner om att det enligt Statsrådets förordning 843/2017 är möjligt att använda borttagen betong i markarbeten.

Finland har ingen giltig speciallagstiftning som gäller demonteringen av vindkraftverk. Miljöministeriet har år 2023 låtit utföra en undersökning av ändringsbehoven i lagstiftningen. MKB-beskrivningen konstaterar på en allmän nivå att man följer den vid demonteringstidpunkten gällande lagstiftningen när man utför demonteringsarbeten och återvinner material. Det hade varit bra om de olika aktörernas ansvar i demonteringen hade förtydligats i konsekvensbeskrivningen utifrån den gällande lagstiftningen (projektansvarig, markägare, kommun, stat), även om rivningen infaller om flera år. Ett motsvarande önskemål kom också fram i den invånarenkät som genomfördes i samband med förfarandet. Oro över kostnaderna och ansvaret för demonteringsfasen samt om de konsekvenser för miljön som demonteringen orsakar har också tagits upp, bland annat vid informationstillfällen och i responsen om MKB-beskrivningen.

Jämförelse av alternativ

Kontaktmyndigheten har i sitt utlåtande om MKB-planen krävt att man utreder alternativ till antalet kraftverk och deras placering och att granskningen av alternativ ska innehålla alternativ som tydligt kan minska de negativa konsekvenserna.

Kapitel 26 i konsekvensbeskrivningen behandlar jämförelsen av alternativ och en bedömning av projektets genomförbarhet. Förutom alternativet att inte förverkliga projektet presenterar konsekvensbeskrivningen två alternativ, där antalet vindkraftverk är 48 (ALT1) eller 42 (ALT2). I alla alternativen är effekten per vindkraftverk högst 10 MW och den totala höjden högst 300 meter. Konsekvensbeskrivningen presenterar två alternativ för kraftöverföringen. Dessa går längs den befintliga Petäjäskoski–Letsi-kraftledningen på 400 kV, på dess norra (ALTA) eller södra (ALTB) sida.

Projektets konsekvenser presenteras per konsekvensform i ett sammanfattat tabellformat, där färgkoder underlättar jämförelsen. Tabellerna strävar efter att illustrera

de mest centrala konsekvenserna per konsekvenstyp och en uppskattning av deras betydelse. Konsekvenserna behandlas mera omfattande i det egna kapitlet för varje område. Varje alternativ jämförs per konsekvenstyp, både med alternativet att inte förverkliga projektet (ALT0) och med de andra projekialternativen. Skillnaden mellan alternativen som granskas i MKB-beskrivningen är baserad på antalet kraftverk. I alternativ ALT2 är antalet kraftverk mindre i områdets västra ända, vilket betyder att kraftverkens antal och placering bara har små skillnader i konsekvenser i de olika konsekvenstyperna, något som även konsekvensbeskrivningen nämner. Såsom kontaktmyndigheten har beskrivit ovan, så beskriver jämförelsen inte samverkans effekterna med andra vindkraftsprojekt. Detta betyder att samverkans effekterna inte heller illustreras per konsekvenstyp.

Konsekvensens betydelse har fastställts genom att ta med konsekvens storlek och riktning samt influensobjektets känslighet. Konsekvenserna bedöms utan lindrande eller minskande åtgärder. Kontaktmyndigheten anser att den separerande metoden är lämplig för att visa skillnaderna mellan alternativen.

Alternativ ALT1 och ALT2

För alternativen ALT1 och ALT2 uppskattas projektet ha huvudsakligen ringa eller måttligt negativa konsekvenser. Om projektet förverkligas uppskattas det ha en svagt positiv inverkan på luftkvaliteten, klimatet och koldioxidavtrycket. Enligt konsekvensbeskrivningen är båda projekialternativen genomförbara, om man inför metoder för att lindra samverkans effekterna för den stora utrotningshotade rovfågeln. I alternativ ALT2 är de lindrande metoderna i fråga inte nödvändiga. Alternativ ALT2 orsakar också en aning mindre landskapskonsekvenser i Tornedalen, men skillnaden mellan alternativen är marginell.

Kontaktmyndigheten noterar att majoriteten av de synpunkter som kommit in om MKB-beskrivningen motsätter sig Karhakkamaa-projektet, med ett nästan enhälligt stöd för ALT0. I andra hand stöder man alternativ ALT2 med färre vindkraftverk (42) och även där är åsikten att antalet kraftverk borde vara ännu mindre. Synpunkterna i utlåtandena som har kommit in har varit mer återhållsamma, men särskilt från Sverige har kritiska synpunkter framförts om både utredningarnas och konsekvensbedömningens tillräcklighet samt om hela projektet är genomförbart.

I alternativ ALT1 är antalet vindkraftverk och antalet fasta och fritidsinvånare inom influensområdet på mindre än fem kilometer från de planerade vindkraftverken (sammanlagt 78 bostads- och fritidshus) högre. Därmed är också konsekvensernas betydelse högre än i alternativ ALT2 (sammanlagt 66 bostads- och fritidshus), men skillnaden är inte väldigt stor.

Kontaktmyndigheten anser att landskapskonsekvenserna för alternativen ALT1 och ALT2 inte skiljer sig nämnvärt åt, men i alternativ ALT2 ligger vindkraftverken längre bort från Tornedalen och antalet vindkraftverk är färre, så de orsakar mindre

landskapskonsekvenser, särskilt på den svenska sidan. Buller- och bländningskonsekvenserna minskar naturligtvis ju färre vindkraftverk som finns.

Konsekvensbeskrivningen konstaterar att genomförandet av produktionsområdesalternativ ALT1 skulle kräva lindrande åtgärder för en fågelart som är sekretessbelagd. När det gäller de andra konsekvenstyperna anser kontaktmyndigheten att skillnaden mellan konsekvenserna i alternativen ALT1 och ALT2 är liten, vilket också återspeglas i konsekvensbeskrivningen.

Kraftöverföring

Enligt konsekvensbeskrivningen uppskattas konsekvenserna som orsakas av båda kraftöverföringsalternativen vara huvudsakligen ringa eller måttligt negativa. Mycket negativa konsekvenser bedöms förekomma i ALTA, om kraftledningen placeras i ett naturskyddsområde. Om projektet förverkligas uppskattas även kraftöverföringsalternativen ha en svagt positiv inverkan på luftkvaliteten, klimatet och koldioxidavtrycket. Det finns praktiskt taget ingen skillnad i antalet bostads- och fritidshus i det område som påverkas av kraftledningsalternativen.

Konsekvenserna som kraftöverföringsalternativet ALTB har på källområdeshelheten har uppskattats vara stora. Enligt konsekvensbeskrivningen är delsträcka 2–3 i alternativ ALTA och delsträcka 4–5 i alternativ ALTB inte genomförbara utan ett tillstånd att avvika från fridlysningsbestämmelserna för ett naturskyddsområde. I övrigt bedöms båda kraftöverföringsalternativen vara genomförbara. För att lindra konsekvenserna har man föreslagit att i den fortsatta planeringen granska rutten. Där kunde man ändra sidan där den nya kraftledningen går längs den befintliga kraftledningen, från den ena sidan till den andra.

Kontaktmyndigheten noterar att kraftöverföringsalternativ ALTA enligt Natura-bedömningen för Kivimaan lehdot ligger i en av delarna av Natura-området, vilket orsakar betydande negativa effekter på arternas växtplatser och biotoperna. NTM-centralen har i sitt utlåtande om Natura-bedömningen av Kivimaan lehdot nedan närmare konstaterat att användningen av den åtgärd som presenterats som lindrande i kraftöverföringsalternativ ALTB inte är en lindrande åtgärd och att om planeringen av kraftöverföringsalternativ ALTA fortsätter, så måste Natura-bedömningen kompletteras för att åtgärda de brister som nämns i NTM-centralens utlåtande.

Kontaktmyndigheten anser att de konsekvenser som alternativen ALTA och ALTB har för naturvärdena är betydande i sin helhet. Kontaktmyndigheten rekommenderar att kraftledningsalternativen preciseras eller att ett helt nytt eller flera nya kraftledningsalternativ granskas tillsammans med de andra planerade projekten i området. Kontaktmyndigheten anser att det vad gäller kraftöverföring också finns andra alternativ, som möjligtvis orsakar färre miljökonsekvenser, än vad som nämns i konsekvensbeskrivningen. Enligt konsekvensbeskrivningen kunde Louepalo transformatorstation vara en möjligt anslutningspunkt också för Karhakkamaa. I det fallet

skulle längden på anslutningskabeln förkortas med cirka 13,5 kilometer. Kontaktmyndigheten har ovan lyft fram kraftöverföringsalternativ som planeras i andra projekt och som kontaktmyndigheten kräver att man tar hänsyn till i den fortsatta planeringen av projektet.

Kontaktmyndigheten lyfter också fram Lapplands landskapsmuseums ställning om att kraftledningens anslutningspunkt bör placeras väster om Kemi älv och även väster om riksväg 4, för att minimera de landskapsmässiga konsekvenserna för områdena Petäjäskoski och Jaatilansaari.

Eventuella olyckor och deras följder

Konsekvensbeskrivningen identifierar säkerhets- och miljörisker som är kopplade till vindkraftsprojektet under hela dess livscykel. I MKB-beskrivningen har sannolikheten för och omfattningen av konsekvenserna av de risker som valts ut till största delen presenterats. Dessutom beskriver MKB-beskrivningen åtgärder för att förhindra och/eller minska riskerna.

Kontaktmyndigheten noterar att när det gäller riskerna för olyckor under byggandet och demonteringen, så beskriver MKB-beskrivningen endast åtgärder för att förebygga riskerna och inte de faktiska riskerna eller deras sannolikhet. På motsvarande sätt anges inte säkerhetsrisken för flygtrafiken överhuvudtaget, bortsett från flyghindermarkeringen som är avsedd att minska på risken. Sannolikheten för att ett kemikalieleckage i maskinrummet kommer ut i miljön anses vara mycket ringa. MKB-beskrivningen kunde ändå ha nämnt storleken på riskens konsekvenser.

Trots de ovan nämnda bristerna anser kontaktmyndigheten att MKB-beskrivningen beskriver projektets säkerhets- och miljörisker på ett tillräckligt sätt.

Hur man undviker, förebygger, begränsar eller eliminerar skadliga miljökonsekvenser

Ett syfte med förfarandet vid miljökonsekvensbedömning är att undersöka möjligheterna att förebygga och lindra olägenheter som ett projekt kan orsaka (MKB-förordningen 4 § (177/2017)).

I konsekvensbeskrivningen presenteras eventuella förebyggande och lindrande åtgärder separat i bedömningskapitlet för varje konsekvenstyp. Det är kontaktmyndighetens synpunkt att det skulle ha varit nödvändigt att i ett separat kapitel av konsekvensbeskrivningen sammanfattningsvis beskriva alla metoder för att undvika, förebygga, begränsa och eliminera de miljökonsekvenser som nämns i konsekvensbeskrivningen. Kontaktmyndigheten konstaterar att konsekvensbeskrivningen lyfter fram många metoder för att lindra skadliga

miljökonsekvenser, men att det presenteras i synnerligen generella drag och främst som möjligheter, och att det baserat på konsekvensbeskrivningen åtminstone är delvis oklart om man tänker förverkliga dem. Inga metoder för att minska på samverkans effekter presenteras.

Kontaktmyndigheten har enligt behov tagit ställning till de lindrande åtgärderna per konsekvenstyp nedan. Kontaktmyndigheten anser att konsekvenserna som projektet har för särskilt människors välbefinnande, landskapet, kulturvärdena, kulturmiljön, kommunikationsförbindelserna och renskötseln kan minskas genom en noggrann placering av vindkraftverken och/eller särskilt genom att minska på antalet vindkraftverk. Till exempel har Renbeteslagens förening på ett konkret sätt lämnat ett förslag om att konsekvenserna för renskötseln kunde minskas på ett betydande sätt om man avlägsnade fem vindkraftverk från den norra sidan av Martimojoki och att man borde hitta lindrande metoder i samarbete med renbeteslagen i närområdet.

Man måste försöka lindra skadliga konsekvenser för människor på ett effektivt sätt och åtgärderna som används för att lindra skadorna måste baseras på bästa tillgängliga kunskap. Särskilt när det gäller metoderna för att lindra konsekvenserna för landskapet och människors välbefinnande måste man fästa uppmärksamhet vid hur vindkraftverken syns i byarna nära Karhakkamaa och i Sverige. Som ett sätt att minska landskapsolägenheterna bör användningen av ett radarstyrt system för flyghinderljus undersökas ytterligare i den fortsatta planeringen och om möjligt också implementeras.

Såsom kontaktmyndigheten har konstaterat ovan, kommer förverkligandet av produktionsområdesalternativ 1 att kräva lindrande åtgärder för en fågelart som är sekretessbelagd. I MKB-beskrivningen presenteras åtgärderna endast som villkorliga, men det finns ingen detaljerad plan för vilka åtgärder som kommer att vidtas, vem som genomför dem samt när och hur de kommer att genomföras.

Kontaktmyndigheten anser att uppföljningen av fiskgjusen måste fortsätta och resultatet måste vid behov beaktas i den fortsatta planeringen av projektet genom olika typer av lindrande åtgärder. Alternativt bör en tydligare och mer okomplicerad rutt planeras för fiskgjusens flyttväg till Torne älv, i enlighet med försiktighetsprincipen. Dessutom ska byggnation i vindkraftsparken undvikas under fiskgjusens häckningstid. På grund av den osäkerhet som det begränsade materialet från observationen av fåglarnas flytt medför skulle det dessutom minska konsekvenserna för flyttfåglarna om man lämnade en bredare korridor längs den kända flyttvägen vid Torne älv.

I Natura-bedömningen för Kivimaan lehdot fastställdes att kraftöverföringsalternativ ALTA ligger i en av delarna av Natura-området, vilket orsakar betydande negativa effekter på arternas växtplatser och biotoperna. NTM-centralen har i sitt utlåtande om Natura-bedömningen av Kivimaan lehdot nedan närmare konstaterat att användningen av den åtgärd som presenterats som lindrande i kraftöverföringsalternativ B inte är en lindrande åtgärd och att om planeringen av kraftöverföringsalternativ A fortsätter, så

måste Natura-bedömningen kompletteras för att åtgärda de brister som nämns i NTM-centralens utlåtande.

I konsekvensbeskrivningen beskrivs de lindrande åtgärderna för de skadliga konsekvenserna för grundvattnen på ett synnerligen snävt sätt, även om kraftledningsalternativ ALTB uppskattas ha stora konsekvenser för källområdeshelheten som gränsar till Kätkävaaras YSA-område. Enligt konsekvensbeskrivningen strävar man efter att minska konsekvenserna för de nationellt värdefulla moränavlagringarna bland annat genom att där det är möjligt placera stolparna utanför de geologiska formationerna. Kontaktmyndigheten anser att noggrann planering av stolparnas placering är väsentligt i båda fallen.

Kontaktmyndigheten anser att samordningen av kraftöverföringsanslutningar mellan de olika projekten skulle vara viktig och minska behovet att bygga flera transmissionslänkar, vilket skulle lindra de negativa konsekvenserna för bland annat naturvärdena och den byggda kulturmiljön av landskapsmässigt intresse som Lapplands landskapsmuseum lyfter fram. Som konsekvensbeskrivningen nämner och kontaktmyndigheten redan har konstaterat ovan, måste det vad gäller kraftöverföringen också finnas andra alternativ, som möjligtvis orsakar färre miljökonsekvenser, än vad som nämns i konsekvensbeskrivningen.

För att undvika, förebygga, begränsa och eliminera negativa effekter är det väsentligt att fortsätta dialogen med permanent bosatta invånare och fritidsbosatta invånare, turistföretag, renbeteslag, jaktföreningar och andra aktörer i närområdet. Kontaktmyndigheten anser att förebyggande och begränsande av skadliga miljökonsekvenser ska föregripas genom lämpliga och proportionerliga uppföljningsarrangemang och -metoder, genom att identifiera risker och förbereda sig för dem samt genom snabba reaktioner på identifierade förändringar, i enlighet med principen om fortlöpande granskning. Det väsentliga är att identifiera risker på ett proaktivt sätt, så att nödvändiga åtgärder kan vidtas innan riskerna för skadliga miljökonsekvenser materialiseras.

Uppföljningsarrangemang

Kapitel 27 i MKB-beskrivningen presenterar ett uppföljningsprogram för projektets miljökonsekvenser. Uppföljning rekommenderas särskilt vad gäller fågel- och bullerkonsekvenserna. För övrig uppföljning föreslås att konsekvenserna för människor följs upp baserat på respons om vindkraften och eventuella störningar som den orsakar, till exempel genom en invånarenkät som genomförs när vindkraftsproduktionen har pågått i två år. Representanter för jaktföreningarna kommer också att intervjuas. Kontaktmyndigheten stöder alla de föreslagna uppföljningsarrangemangen, men anser att det presenterade uppföljningsprogrammet har brister, som också har lyfts fram i kommentarer och synpunkter.

Kontaktmyndigheten anser att bullermätningarna i enlighet med miljöministeriets anvisning 4/2014, som presenteras i konsekvensbeskrivningen, är mycket nödvändiga. I den fortsatta planeringen av projektet bör man precisera hur uppföljningsprogrammet ska genomföras i praktiken och hur invånarna får möjlighet att lämna respons.

I konsekvensbeskrivningen föreslås att satellituppföljningen av fiskgjusarna som häckar i området kring Karhakkamaa ska fortsätta även efter att projektet har slutförts, men det anses inte vara nödvändigt att arrangera uppföljning för de andra arterna.

Kontaktmyndigheten anser att uppföljningen av fiskgjusen måste fortsätta, särskilt vad gäller riktningen av födoflygningar. Utlåtandena och synpunkterna lyfter fram vikten av att också följa upp kungsörnen. Bland annat har Forststyrelsen krävt, på ett sätt som framgår av den del av utlåtandet som endast är avsett för myndighetsbruk, att samverkans effekterna för kungsörnens revir med de andra projekten i projektets influensområde, ska beaktas och följas upp.

Enligt uppföljningsresultaten för flyttfåglar verkar mängden flyttfåglar vara liten, men också tidsperioden som användes för att observera flytten har enligt kontaktmyndighetens synpunkt varit liten. Det vore viktigt med omfattande uppföljningsdata om flyttfåglar, eftersom det finns betydligt mindre information om flyttningen i Lappland än om flyttvägarna i det mer södra Finland. Konsekvenserna kan bli stora för flyttvägar som är regionmässigt betydande eller i områden som klart koncentrerar flytten och därmed ha konsekvenser för det häckande fågellivet i Lappland.

För närvarande finns det bara lite information om vindkraftens inverkan på vår fauna. Konsekvensernas omfattning kan skilja sig från de bedömningarna som gjorts, om vindkraftens inverkan och bl.a. samverkans effekterna från vindkraftsprojekten på arterna visar sig vara mer betydande i stor skala. Till exempel kommer skogsområden att splittras när vindkraftverken byggs, vilket påverkar bl.a. villebråd, såsom älg och skogshöns. Kontaktmyndigheten noterar att arrangemangen för uppföljningen av villebråd bör planeras tillsammans med områdets jaktvårdsförening och jaktföreningar.

Kontaktmyndigheten anser att den projektansvarige ska förverkliga ett uppföljningsarrangemang och utarbeta ett uppföljningsprogram. I det utarbetade uppföljningsprogrammet ska man beakta den respons och motiverade slutsats som kommit in om MKB-beskrivningen. Uppföljningsprogrammet ska bifogas till planbeskrivningen. Det är särskilt viktigt att uppföljningsprogrammet genomförs under projektets hela livscykel. Om det förekommer förändringar i projektets ägarskap kommer uppföljningsarbetet att stödja kontinuiteten i samarbetet och de avtalade åtgärderna. De hot som ett ägarbyte innebär har också fått uppmärksamhet i responsen om MKB-beskrivningen.

Organisering av deltagande

Delparterna i MKB-förfarandet har identifierats och Sverige har involverats i förfarandet. Myndigheterna involverades redan när MKB-planen förbereddes i en förhandsöverläggning som arrangerades 14.1.2020 i enlighet med MKB-lagen 8 §. Förhandsöverläggningen diskuterade projektet och dess planering. En uppföljningsgrupp som sammanställts som stöd för MKB-förfarandet har sammanträtt 14.1.2020 och 28.11.2023. En förhandling i enlighet med renskötsellagen 53 § som berörde särskilt kraftledningen arrangerades 23.9.2021. Därutöver arrangerades ett möte med Lohijärvi renbeteslag 30.9.2021.

Ett informationstillfälle om projektets plan för bedömning arrangerades 18.8.2020 i Karungi och 1.10.2020 i Övertorneå i Sverige. Informationstillfällen om projektets konsekvensbeskrivning arrangerades 21.2.2024 i Karungi och 22.2.2024 i Hedenäset (Koivukylä) i Sverige. Ett tvåspråkigt informationstillfälle (finska och svenska) arrangerades om den kompletterade konsekvensbeskrivningen 21.11.2024 i Torneå stads fullmäktigesal. Det var också möjligt att delta i informationstillfällena genom fjärrkontakt.

Kontaktmyndigheten anser att man i projektets MKB-förfarande har arrangerat tillräckligt med möjlighet att delta i projektets planering, både för myndigheter och medborgare. MKB-förfarandets mål om att öka allas tillgång till information och möjligheter att delta har uppnåtts väl.

Kontaktmyndigheten anser att dialogen med aktörerna och invånarna i området måste fortsätta och att man i den fortsatta planeringen även fortsättningsvis ska beakta utlåtandena och synpunkterna som kommit in om MKB-beskrivningen.

Kompetensen hos de som utarbetat konsekvensbeskrivningen

Enligt MKB-lagen 33 § måste den projektansvarige säkerställa att denne har tillgång till tillräcklig expertis för att utarbeta ett program för miljökonsekvensbedömning och en miljökonsekvensbeskrivning.

Konsekvensbeskrivningen har utarbetats av FCG Finnish Consulting Group Ab på uppdrag av Tornio Karhakkamaa Tuuli Ky. De inblandade experterna, deras utbildning och erfarenhet samt deras uppgifter och ansvarsområden anges. Det är kontaktmyndighetens synpunkt att experterna är utbildade och tillräckligt mångsidiga.

Beaktande av kontaktmyndighetens utlåtande om plan för bedömning och behovet av att komplettera konsekvensbeskrivningen

Beaktande av utlåtandet om planen för bedömning

Enligt MKB-förordningen (277/2017) ska konsekvensbeskrivningen presentera en utredning av hur kontaktmyndighetens utlåtande om planen för bedömning har beaktats. Konsekvensbeskrivningen presenterar de alternativ som granskats i MKB-planen och ändringarna som utförts efter MKB-planen. Bilaga 2 i konsekvensbeskrivningen presenterar hur man i MKB-beskrivningen har beaktat kontaktmyndighetens utlåtande om MKB-planen. Tabell 1 i bilagan presenterar de centrala huvudpunkterna i kontaktmyndighetens utlåtande om MKB-planen samt hur det har beaktats i MKB-förfarandet och planläggningen.

På en annan plats i den motiverade slutsatsen förekommer ämnen som inte har beaktats i kontaktmyndighetens utlåtande.

Beaktande av kontaktmyndighetens meddelande om behovet av komplettering

Kompletteringen av MKB-beskrivningen berör huvudsakligen landskapet, fågellivet och faunan, men små kompletteringar har också gjorts inom några andra teman. Flera översiktsbilder över landskapet har gjorts och bedömningen av konsekvenser har kompletterats. Utredningsrapporteringen över fågellivet och faunan har kompletterats och man har bifogat resultaten från de terrängundersökningar som utförts under våren 2024. Förutom MKB-beskrivningen inkluderar det kompletterade materialet en kompletterad bilaga 4 (natur- och fågelutredningsrapport med bilagor) och bilaga 7 (siktområdesanalyser och utarbetade översiktsbilder). De kompletterade textdelarna har märkts i beskrivningen genom att både i texten och innehållsförteckningen framhäva de kompletterade delarna med grön färg.

Kontaktmyndigheten har i sitt meddelande om kompletteringsbehovet i konsekvensbeskrivningen (23.4.2024) lyft fram att konsekvensbeskrivningen innehöll betydande brister vad gällde fågelliv och fauna, naturresurser, buller, landskap och kulturmiljö samt bedömningen av de konsekvenser som är inriktade på vattenmiljön.

Kontaktmyndigheten konstaterar att konsekvensbeskrivningen har kompletterats och att man huvudsakligen har beaktat de kompletteringsbehov som kontaktmyndigheten presenterade. Trots det som nämns ovan anser kontaktmyndigheten att det fortfarande finns brister i beaktandet av de presenterade kompletteringsbehoven, såsom kontaktmyndigheten konstaterar per konsekvenstyp ovan. Enligt kontaktmyndighetens synpunkt återspeglas bristerna också på bedömningen av konsekvenser.

Sammanfattning av innehållet i konsekvensbeskrivningen och dess komplettering

Enligt förordningen om förfarandet vid miljökonsekvensbedömning (MKB-förordningen) 4 § ska konsekvensbeskrivningen i behövlig mån innehålla bl.a. ett lättfattligt och åskådligt sammandrag av uppgifterna i 4 § 1–15 punkten.

Miljökonsekvensbeskrivning innehåller ett sammandrag där man beskriver projektet och dess placering, projektets syfte och mål, alternativ som bedöms i MKB-förfarandet, MKB-förfarandet i allmänhet och de miljökonsekvenser som bedöms samt deltagandemöjligheter och delparterna i MKB-förfarandet. Dessutom presenteras en sammanfattning av utredningar som berör området och projektets miljökonsekvenser, en jämförelse av alternativen och en bedömning av projektets genomförbarhet. Kontaktmyndigheten anser att sammandraget ger en överblick av projektet och dess miljökonsekvenser. Sammandraget är lättfattligt, ändamålsenligt och tillräckligt.

Kompletteringarna som har gjorts i MKB-beskrivningen har markerats med en tydligt urskiljbar grön färg, vilket kontaktmyndigheten anser är ett lättfattligt och tydligt presentationssätt.

Utöver vad kontaktmyndigheten redan har lyft ovan om innehållet i och presentationen av konsekvensbeskrivningen konstaterar kontaktmyndigheten att strukturen i konsekvensbeskrivningen i vissa avseenden är opraktisk ur en läsbarhetssynpunkt, eftersom kraftöverföringen behandlas i ett separat kapitel i slutet av konsekvensbeskrivningen. Det skulle underlätta för läsaren om man inte behövde bläddra fram och tillbaka i dokumentet, utan om de frågor som rör både produktionsområdet och kraftöverföringen behandlades som en helhet för varje konsekvenstyp, t.ex. alla frågor som rör jordmånen och berggrunden i samma stycke för både kraftöverföringen och produktionsområdet. Konsekvensbeskrivningen innehåller också många onödiga upprepningar.

Kontaktmyndighetens motiverade slutsats

Slutsatser om projektets betydande miljökonsekvenser

Kontaktmyndighetens motiverade slutsats baserar sig på det som föreskrivs i MKB-lagen 19 § och MKB-förordningen 4 § om innehållet i en konsekvensbeskrivning, bedömningen som presenteras i MKB-beskrivningen samt inkomna utlåtanden och synpunkter.

Kontaktmyndigheten har granskat konsekvensbeskrivningen tillräcklighet och kvalitet. Kontaktmyndigheten anser att den kompletterade MKB-beskrivningen har utarbetats i enlighet med lagen om förfarandet vid miljökonsekvensbedömning trots de ovan

nämnda bristerna och att kontaktmyndigheten kan göra en motiverad slutsats. Kontaktmyndigheten anser att projektet kommer att ha betydande miljökonsekvenser och att det finns osäkerhet i miljökonsekvensbedömningen. Kontaktmyndighetens motiverade slutsats är den följande. Den fortsatta planeringen av projektet ska beakta de frågor som tas upp i denna motiverade slutsats.

Människors levnadsförhållanden och trivsel samt rekreatjonsbruk

Om man tar i beaktan bebyggelsen som ligger i projektets närområde och det att konsekvenserna når den svenska sidan, samt responsen som kommit in under MKB-förfarandet, anser kontaktmyndigheten att konsekvenserna för särskilt människors levnadsförhållanden och trivsel är mer negativa än uppskattat.

På grundval av bedömningsresultaten anser kontaktmyndigheten att buller- eller bländningseffekterna av Karhakkamaas vindkraftsprojekt ensamt inte kommer att överskrida riktvärdena som används som referensvärden för områden som används för bebyggelse, med undantag för ett fritidshus när det gäller bländning, men att det råder synnerligen stor osäkerhet om effekterna som orsakas i kombination med de andra vindkraftsprojekten, både vad gäller buller och bländning. Kitkiäisvaara produktionsområde för vindkraft som redan är i drift och dess bullerolägenheter lyftes fram starkt i både responsen om MKB-beskrivningen och vid informationstillfällena. Den fortsatta planeringen av projektet måste säkerställa att samverkanseffekterna med de vindkraftsprojekt som genomförs i närområdet inte överskrider riktvärdena för buller och bländning i de områden som används för bebyggelse.

Responsen som inkommit om MKB-beskrivningen lyfter fram att vindkraftverkens avstånd från bebyggelsen borde vara längre än det rekommenderade skyddsavståndet på två kilometer. Kontaktmyndigheten anser att man i den fortsatta planeringen bör sträva efter att ytterligare öka vindkraftverkens avstånd från bebyggelsen, vilket skulle minska störningen från vindkraftverken. Kontaktmyndigheten anser också att det är oundgängligt att man i den fortsatta planeringen av projekten fortfarande letar efter alternativ där antalet kraftverk är mindre, vilket skulle minska på de skadliga konsekvenserna för flera konsekvenstyper, enligt vad som anges ovan. Den fortsatta planeringen ska ta hänsyn till alla ovan nämnda vindkraftsprojekt i Karhakkamaas influensområde och fästa särskild uppmärksamhet vid projektens samverkanseffekter och lindrandet av konsekvenser.

Åtgärderna som används för att lindra skadorna i vindkraftsprojektets planering och verksamhet måste baseras på bästa tillgängliga kunskap och man måste försöka lindra de skadliga konsekvenserna för människor på ett effektivt sätt. Enligt konsekvensbeskrivningen föreslås det att man följer upp och, om möjligt, eliminerar konsekvenserna för människor baserat på responsen om vindkraftsparken och eventuella störningar som den kan orsaka. Kontaktmyndigheten understryker att

responsen ska tas på allvar. Uppdaterad uppföljningsinformation och kommunikation om denna till de lokala invånarna är oundgänglig.

Kontaktmyndigheten uppmuntrar den projektansvarige att föra en fortlöpande dialog med områdets invånare, fritidsbosatta, fritidsanvändare och näringsidkare. Möjligheten för invånare att ge respons bör preciseras i den fortsatta planeringen av projektet och responsmöjligheten måste tryggas i både Finland och Sverige. Om projektet genomförs bör en ny invånarenkät utföras 1–3 år efter inledningen av produktionsverksamheten för att ta reda på de praktiska upplevelserna av vindkraftsparkens konsekvenser som invånarna i närområdet har.

Samhällsstruktur

I konsekvensbeskrivningen har betydelsen från konsekvenserna för både vindkraftproduktionsalternativ ALT1 och ALT2 identifierats som huvudsakligen aningen negativa för samhällsstrukturen i Torneå stad. Konsekvenserna för bebyggelsen bedöms som måttligt negativa och planläggningsbehovet som stort. Projektets direkta konsekvenser är lokala och främst begränsade till byggplatserna, vägområdet och kraftledningsgatan. De indirekta markanvändningskonsekvenserna sträcker sig längre än projektområdet, eftersom buller- och skuggbildningskonsekvenserna begränsar byggandet av bostads- och fritidshus. Det är inte möjligt att anvisa mark för bostads- eller fritidsbostadsbyggande inom bullerområdet på 40 dB, om det inte särskilt bevisas att riktvärdena och bestämmelserna om buller uppfylls.

Kontaktmyndigheten lägger tonvikt på att man måste ta landskapsplanen i beaktande (markanvändnings- och bygglagen 39 §) när man utarbetar en generalplan. I landskapsplanen för Västra Lappland ligger bara en liten del av projektområdet i ett område som har anvisats som lämpligt för planering av vindkraft. Staden kan inte godkänna en generalplan som strider mot landskapsplanen. Vindkraftsområdets omfattning ska bedömas också genom en regional utredning. Kontaktmyndigheten uppmanar att beakta detta i generalplanläggningen.

Växtlighet och biotoper

Slutsatsen av bedömningen av konsekvenser för växtligheten i projektets produktionsområdet anses av kontaktmyndigheten vara underskattad. Kontaktmyndigheten noterar att felen i klassificeringen av bedömningskriterierna och det faktum att konsekvenserna för värdefulla naturobjekt främst har granskats på en selektiv nivå och inte i en bredare skala, enligt kontaktmyndighetens uppfattning kommer att leda till större konsekvenser än vad som presenteras i bedömningen. Kontaktmyndigheten fäster uppmärksamhet vid att byggplatserna för vägar, kablar och kraftverksområden till stor del ligger på torvmark, där storskaligt byggande kan orsaka förändringar i jordmånens hydrologiska förhållanden. Detta beaktas inte i

konsekvensbedömningen. Kontaktmyndigheten anser ändå att konsekvenserna för växtligheten och biotoperna inte kommer att vara betydande.

När det gäller kraftöverföringen påverkas noggrannheten i konsekvensbedömningen av att befintlig, fritt tillgänglig källinformation inte har uppdaterats att motsvara nuläget. Kontaktmyndigheten anser att slutsatsen av konsekvensbedömningen för både ruttalternativ ALTA och ALTB är en underskattning, eftersom det trots ruttens längd finns värdefulla naturområden precis intill rutten, såsom inrättade naturskyddsområden, ett område som ingår i Natura 2000-nätverket, källor samt strikt skyddade arter och skyddade växtarter enligt habitatdirektivet IV. Kontaktmyndigheten anser att de konsekvenser som alternativen ALTA och ALTB har i sin helhet är betydande negativa. Den fortsatta planeringen av projektets kraftöverföring måste ta hänsyn till alla observationer om strikt skyddade direktivarter, förekomster av skyddade arter och vattenlagenliga källor.

Kontaktmyndigheten påminner om att undantagsförfarandet i naturvårdslagen inte är ett rutinförfarande, utan en sista utväg där man på ett vattentätt sätt måste påvisa att det inte finns några alternativ till kraftledningsgatan. Med hänvisning till det senast nämnda fordrar kontaktmyndigheten att alternativen för kraftöverföringsrutten preciseras eller att ett helt nytt alternativ för kraftöverföringsrutten granskas, såsom nämns i punkten om jämförelsen av alternativ ovan.

Fågelliv

Kontaktmyndigheten anser att den studie som ligger till grund för bedömningen av konsekvenser för den sekretessbelagda fågelarten är ändamålsenlig, grundlig och baserad på bästa tillgängliga information. Konsekvensbedömningen har utarbetats på grundval av denna studie. Bedömningen har tagit god hänsyn till de olika påverkansmekanismerna och har även beaktat samverkans effekterna. Bedömningen är motiverad och behandlar lindrande åtgärder på ett heltäckande sätt. När det gäller lindrande åtgärder skulle det dock ha varit till hjälp om studien även hade omfattat kollisionseffekterna för varje vindkraftverk.

Enligt kontaktmyndigheten stämmer inte slutsatsen i konsekvensbedömningen om att konsekvenserna som produktionsområdesalternativ ALT1 orsakar skulle anses vara måttliga. Istället måste konsekvenserna när det gäller den sekretessbelagda arten anses vara betydande negativa i samverkan med Reväsvaara vindkraftsprojekt. För alternativ ALT2 visar modelleringen att dessa konsekvenser ligger under tröskelvärdet för betydande påverkan, om än endast marginellt. Kontaktmyndigheten anser dock att projektets effekter i kombination med det andra projektet inte kan anses vara betydande, eftersom studien kan anses ha utarbetats i enlighet med försiktighetsprincipen. Enligt konsekvensbeskrivningen kommer genomförandet av produktionsområdesalternativ ALT1 alltså att kräva lindrande åtgärder vad gäller den sekretessbelagda arten. Just nu presenteras åtgärderna endast som villkorliga, men i MKB-beskrivningen finns ingen

detaljerad plan för vilka åtgärder som kommer att vidas, vem som genomför dem, när och hur. Kontaktmyndigheten anser, före man beaktar en detaljerad plan med lindrande åtgärder som gäller den sekretessbelagda arten, att alternativ ALT1 leder till betydande negativa konsekvenser. Kontaktmyndigheten anser att åtgärderna kan beaktas i delgeneralplanen för vindkraft som utarbetas för området.

Osäkerheten i bedömningen av konsekvenserna för fiskgjusen kvarstår på grund av att placeringen av den flyttväg som nämns i bedömningen fortfarande är oklar och att ingen kalkylmässig kollisionsmodellering användes för att stödja bedömningen, men också på grund av att båda de fåglar försedda med lokalisering som bedömningen baserades på har avlidit. Slutsatsen av den bedömning som baseras på platsdatamaterial och terrängobservationer är att konsekvenserna för fiskgjusen skulle vara måttliga. Kontaktmyndigheten anser att slutsatsen går i rätt riktning, men på grund av de ovan nämnda osäkerheterna måste uppföljningen av fiskgjusen fortsättas särskilt vad gäller riktningen av födoflygningarna och resultaten måste vid behov beaktas i den fortsatta planeringen av projektet genom olika typer av lindrande åtgärder. Alternativt bör man i generalplanen planera en rutt som är tydligare, mer okomplicerad, tillräckligt bred och därmed en mer lockande rutt för fiskgjusen för dess flyttväg till Torne älv, i enlighet med försiktighetsprincipen. Dessutom ska byggnation i vindkraftsparken undvikas under fiskgjusens häckningstid 15.4–15.9 inom en radie på två (2) kilometer från boträden. Vad gäller kraftöverföringens konsekvenser för fiskgjusen anser kontaktmyndigheten att konsekvensbeskrivningen presenterar tillräckligt med information för att bedömningens slutsats kan anses vara relativt tillförlitlig. Kontaktmyndigheten anser att konsekvenserna som den planerade kraftöverföringen har för fiskgjusen sannolikt inte kan anses vara betydande.

Kontaktmyndigheten noterar att även om uppföljningsresultaten av flyttfåglar visar att mängden flyttfåglar är liten, gör den begränsade tiden som användes för att observera flyttningen att det är osäkert om uppföljningen har sammanfallit med den bästa flyttperioden för de relevanta arterna. Det vore viktigt med omfattande uppföljningsdata, eftersom det finns betydligt mindre information om flyttningen i Lappland än om flyttvägarna i det mer södra Finland. Trots att flyttmängderna är mindre i Lappland kan konsekvenserna bli stora för flyttvägar som är regionmässigt betydande eller i områden som klart koncentrerar flytten och därmed ha konsekvenser för det häckande fågellivet i Lappland. Kontaktmyndigheten anser ändå att konsekvenserna för flyttfåglarna sannolikt kommer att vara mindre än betydande. Kontaktmyndigheten anmärker att det, på grund av den osäkerhet som det begränsade materialet från observationen av fåglarnas flytt medför, skulle minska konsekvenserna för flyttfåglarna om man lämnade en bredare korridor längs den kända flyttvägen vid Torne älv. Hur Tornedalens flyttning skingras till myrmarkerna och sjöarna i inlandet är inte känt på grund av det knappa uppföljningsmaterialet och den tillhörande osäkerheten. Kontaktmyndigheten vet inte om en större del av flyttningen sker på den östra eller västra sidan av Karhakkamaa. I enlighet med försiktighetsprincipen kan detta leda till att

antalet kraftverk måste minskas för att säkerställa tillräckliga flyttvägar öster eller väster om Karhakkamaa. Frågan har inte undersökts på en regional nivå.

Landskap

Kontaktmyndigheten anser att landskapskonsekvenserna av vindkraftparksalternativen ALT1 och ALT2 inte skiljer sig nämnvärt åt. I vindkraftsparkens närområde (0–7 kilometer från de yttersta vindkraftverken) är landskapets struktur huvudsakligen stängt skogsområde med en huvudsakligen bra tolerans för förändringar i landskapet. I MKB-beskrivningen noterar man att landskapet är mer känsligt i Tornedalen, där det finns flera värdefulla objekt i landskapet och kulturmiljön samt ränder av byar med fält och stränder med utsikt över Karhakkamaas projektområde. Landskapsförändringarna i närområdet konstateras vara måttliga på grund av växtlighetens täckning. I områden med öppen sikt stiger konsekvenserna till storleksklassen stor, såsom i områdena Martimo och Korpikylä som ligger i älvdalen. Kontaktmyndigheten instämmer med bedömningen och konstaterar att siktområdesanalysen och bildmontagen stöder slutsatsen.

Södra Tornedalens nationellt värdefulla landskapsområde sträcker sig delvis in i närområdet, men ligger till större delen i mellanområdet (7–14 kilometer från de yttersta vindkraftverken). Konsekvenserna för landskapsområdet uppskattas vara måttliga, vilket kontaktmyndigheten anser vara korrekt när man tar i beaktande den begränsande effekten som växtligheten har för vyerna.

Kontaktmyndigheten instämmer med bedömningen om att projektets mest betydande landskapskonsekvenser är inriktade på Torne älvdal-området på den svenska sidan, där vyerna öppnar sig mot projektområdet. Landskapsbilden i projektets influensområde är småskalig och känslig för förändringar. I sin helhet bedöms landskapskonsekvenserna för området Torne älvdal vara måttliga, för områdena Korpikylä och Karungi platsvis stora.

I vindkraftverkens fjärrområde och det teoretiska siktområdet (14–30 kilometer från de yttersta vindkraftverken) uppskattas vindkraftverken inte ha en synlig störande effekt i landskapet bortsett från flyghinderljusen som syns i mörker, men även då uppskattas konsekvenserna vara ringa. Kontaktmyndigheten anser att flyghinderljusens konsekvenser för båda sidorna av floden i Tornedalen är större än beräknat. Med tanke på den långa perioden av mörker i området är konsekvenserna för landskapet åtminstone måttliga, baserat på siktområdesanalysen och fotomontagen.

Den planerade Karhakkamaa vindkraftspark och dess influensområden ligger i sin helhet inom influensområdet för nationallandskapet Aavasaksa och Torne älvdal. Enligt MKB-beskrivningen är konsekvenserna för Aavasakas landskapsområde, som ligger inom fjärrområdet, ringa. Enligt bedömningen är kraftverken i Karhakkamaa synliga från utsiktstornet och Aavasakas toppområde endast vid klart väder. Konsekvenserna är större i mörker och i sin helhet ligger konsekvenserna för landskapsområdet och

nationallandskapet på en måttlig nivå. Kontaktmyndigheten anser att bedömningen går i rätt riktning, men att en brist är avsaknaden av en granskning av samverkanseffekter med pågående vindkraftsprojekt som sannolikt kommer att vara synliga ända till Aavasaksa.

I konsekvensbeskrivningen uppskattas Karhakkamaa-projektets landskapskonsekvenser i sin helhet vara måttliga i influensområdet. Projektet har identifierats som ett projekt som har landskapsmässiga samverkanseffekter med andra pågående vindkraftsprojekt, men omfattningen av effekterna har inte bevisats eftersom bedömningen av samverkanseffekterna är begränsad och generell. Kontaktmyndigheten konstaterar att de mest betydande landskapsmässiga samverkanseffekterna kommer att vara inriktade på närliggande Torne älvdal, där det finns värdefulla landskapsområden och nationellt värdefulla kulturmiljöer på båda sidorna av gränsen. Också turistföretagen ligger huvudsakligen i miljön kring älvdalen, både i Finland och i Sverige. Kontaktmyndigheten anser att samverkanseffekterna för landskapet, och därmed också för turistnäringen, kan vara märkbart högre än beräknat om flera av de vindkraftsprojekt som nu är i planeringsfasen genomförs.

Konsekvensbeskrivningen konstaterar att vindkraftverkens flyghinderljus orsakar landskapsstörningar i influensområdet särskilt under den mörka tiden på året. MKB-beskrivningen beskriver möjligheter för att lindra störningen som flyghinderljusen orsakar. Kontaktmyndigheten anser att det är viktigt att man i projektets fortsatta planering fäster uppmärksamhet vid metoder som kan användas för att minska eller lindra de negativa konsekvenser som orsakas av vindkraftverkens belysning under den mörka tiden på året. Kontaktmyndigheten anser att möjligheten att använda ett radarstyrt system för flyghinderljusen som en metod för att lindra landskapsolägenheterna bör undersökas ytterligare. Den fortsatta planeringen måste satsa på bedömningen av samverkanseffekter. Det är möjligt att minska på landskapskonsekvenserna genom att minska antalet vindkraftverk och precisera vindkraftverkens platser. Responsen om MKB-beskrivningen måste tas på allvar när man preciserar placeringen av kraftverksplatserna.

Byggd kulturmiljö

Kontaktmyndigheten anser att beskrivningen av nuläget i projektområdet i en tillräcklig omfattning har identifierat nationellt, landskapsmässigt och lokalt värdefulla områden och objekt i den byggda kulturmiljön som befinner sig i projektets influensområde.

Kontaktmyndigheten anser att man i konsekvensbeskrivningen bedömer konsekvenserna som projektet orsakar för värdefulla byggda kulturmiljöer av nationellt, landskapsmässigt och regionalt intresse på ett sätt som huvudsakligen är tillräckligt. Det är dock fortfarande oklart i konsekvensbeskrivningen vilken inverkan en eventuell kraftledningsgata som möjliggörs av en transformatorstation som genomförs på den västra sidan av Kemi älv kan ha på den byggda kulturmiljön.

Det är kontaktmyndigheten synpunkt att siktområdesanalyserna och översiktsbilderna som utarbetats för bedömningen av konsekvenserna för den byggda kulturmiljön i stort sett har utarbetats i en tillräcklig omfattning. Siktområdesanalysen och översiktsbilderna har emellertid inte beaktat de andra planerade vindkraftsprojekten och markanvändningsprojekten eller de samverkanseffekter som de orsakar, vilket är en brist. Kontaktmyndigheten anser att samverkanseffekterna för den byggda kulturmiljön kan vara märkbart högre än beräknat om flera av de projekt som nu är i planeringsfasen genomförs. Bedömningen av samverkanseffekter i den fortsatta planeringen är viktig också när det gäller den byggda kulturmiljön.

Kontaktmyndigheten uppmanar den projektansvarige att precisera kraftöverföringsalternativen eller att granska ett helt nytt eller flera nya kraftöverföringsalternativ tillsammans med de andra planerade projekten i området, vilket skulle minska på miljökonsekvenserna. Det är motiverat att undvika flera parallella anslutningskablar. Kontaktmyndigheten anser att det finns andra alternativ till kraftöverföringen än de som presenteras i konsekvensbeskrivningen, såsom kontaktmyndigheten har påpekat ovan.

Ljus och bländning

I linje med bedömningen i konsekvensbeskrivningen anser kontaktmyndigheten att projektet kommer att ha måttliga negativa konsekvenser för människors boendekomfort, som kan minskas genom vindkraftverkens placering eller att där det behövs minska antalet vindkraftverk. Enligt konsekvensbeskrivningen överskrider bullerkonsekvenserna från Karhakkamaas vindkraftsprojekt inte riktvärdena som används som referensvärden i områden som används för bebyggelse. Kontaktmyndigheten instämmer med förslaget att uppföljningsprogrammet för miljökonsekvenser även ska omfatta bullermätningar i enlighet med miljöministeriets anvisning (4/2014), om invånarna i området upplever upprepat störande buller. I den fortsatta planeringen av projektet bör man precisera hur uppföljningsprogrammet ska genomföras i praktiken och hur invånarna får möjlighet att lämna respons.

Kontaktmyndigheten noterar att det råder osäkerhet om vilken typ av kraftverk som ska byggas. Kontaktmyndigheten är överens med synpunkten som nämner att om projektet går vidare till byggnadstillståndsfasen och tanken är att genomföra projektet med en kraftverkstyp som avviker från den som använts i konsekvensbeskrivningens bullerutredning, så ska man presentera en ny bedömning av det buller som vindkraftsparken orsakar. Den fortsatta planeringen av projektet måste säkerställa att samverkanseffekterna med de vindkraftsprojekt som är godkända i närområdet inte överskrider riktvärdena för buller och bländning i de områden som används för bebyggelse.

Jordmån och berggrund

Kontaktmyndigheten anser att beskrivningen av jordmånen och berggrundens nuläge huvudsakligen bygger på befintligt material, vilket medför en viss osäkerhet i bedömningen. Kontaktmyndigheten anser dock att beskrivningen av nuläget har presenterats med tillräcklig noggrannhet. Kontaktmyndigheten anser att konsekvensbeskrivningen har identifierat de mest centrala konsekvenserna som projektet har för jordmånen och berggrunden, och är överens med synpunkten i konsekvensbeskrivningen om att man kan lindra konsekvenserna från kraftöverföringen genom placeringen av stolpar.

När det gäller sur sulfatjord anser kontaktmyndigheten att bedömningen har utförts på ett allmänt, om än tillräckligt, sätt och att det i konsekvensbeskrivningen också anges åtgärder för att förbereda sig för förekomsten av sur sulfatjord. Kontaktmyndigheten anser dock att förekomsten av sur sulfatjord bör undersökas i den fortsatta planeringen av projektet genom undersökning av jordarter innan byggåtgärderna inleds.

Kontaktmyndigheten anser att de största bristerna i bedömningen är kopplade till frågor om marktäkt. Kontaktmyndigheten anser att man i konsekvensbeskrivningen har identifierat de vanligaste miljökonsekvenserna som är kopplade till marktäkt, men att man vad gäller projektområdet ändå inte har lyckats med att bedöma konsekvenserna i mer detalj, eftersom man i området inte har genomfört exempelvis en undersökning av jordarter, som kunde ha gett noggrannare information om hur användbart jord- och stenmaterialet i området är. För material som hämtas utanför projektområdet har bedömningen baserats på uppgifter som hämtats från datasystemet Marktäktstillstånd och stenmaterialreserver, som miljöförvaltningen upprätthåller. Det är kontaktmyndigheten synpunkt att det inte går att dra tillförlitliga slutsatser om materialtillgången utifrån dessa uppgifter. Kontaktmyndigheten anser, eftersom planerna för marktäkten fortfarande är öppna, att bedömningen av marktäktens konsekvenser är synnerligen snäv. Kontaktmyndigheten anser att bedömningen av marktäkten på det hela taget har utförts bristfälligt, trots att konsekvensbeskrivningen har kompletterats, och detta bidrar till behovet av betydande ytterligare utredningar av projektets fortsatta planering.

Klassificerade grundvattenområden och källor i naturligt tillstånd

Kontaktmyndigheten anser att man i konsekvensbeskrivningen har identifierat de mest centrala konsekvenserna och påverkansmekanismerna för grundvattnet.

Kontaktmyndigheten anser dock att det finns en viss osäkerhet i den egentliga konsekvensbedömningen, eftersom konsekvensbeskrivningen inte innehåller någon information om grundvattennivån, grundvattnets flödesriktning eller tryck vid de olika kraftverksplatserna och i produktionsområdets grundvattenområden. Det har därmed inte varit möjligt att bedöma konsekvenserna på ett genomgående sätt. Osäkerhet orsakas dessutom av bristen på information om till exempel marktäktplatser och

bergbrytningsdjup. Kontaktmyndigheten anser att man har beskrivit de lindrande åtgärderna för de skadliga konsekvenserna som grundvattnen är föremål för på ett synnerligen snävt sätt.

Det har inte heller varit möjligt att på ett tillförlitligt sätt bedöma de potentiella konsekvenserna för brunnar i bostads- och fritidshus längs kraftöverföringsrutterna, på grund av bristen på brunnldata. Kontaktmyndigheten noterar att man i konsekvensbeskrivningen har identifierat vissa osäkerhetsfaktorer i samband med bedömningen av grundvattenskonsekvenser, men att inga osäkerhetsfaktorer har identifierats när det gäller exempelvis kraftöverföringen. Kontaktmyndigheten anser att osäkerhetsfaktorerna innebär att den fortsatta planeringen av projektet kommer att kräva en hel del ytterligare utredningar.

Kontaktmyndigheten ber att man i den fortsatta planeringen av projektet beaktar de ovan nämnda osäkerheterna. Kontaktmyndigheten betonar vikten av en omsorgsfull planering och verksamhetskultur för att förhindra negativa konsekvenser för grundvattnets kvantitet eller kvalitet. Kontaktmyndigheten betonar också vikten av att följa upp konsekvenserna för grundvattnet i samband med byggåtgärderna, särskilt när det gäller källorna i naturligt tillstånd.

Kontaktmyndighetens kompetens

För att utarbeta den motiverade slutsatsen har kontaktmyndigheten använt en expertgrupp. Alla ansvarsområden hos NTM-centralen i Lappland och alla enheter i miljö och naturresurser-ansvarsområdet har deltagit i expertgruppen. Kontaktmyndigheten anser att den har haft tillräcklig expertis för att ge en motiverad slutsats. Personen som avgör den motiverade slutsatsen är Leena Ruokanen (fil.mag., kulturgeografi) och föredragande är överinspektör Hannu Raasakka (mastersnivå, lantmäteringenjör).

Följande experter hos kontaktmyndigheten har deltagit i det förberedande arbetet av den motiverade slutsatsen: överinspektör Sannamari Pehkonen (fil.mag., biologi, buller, bländning och miljöskydd), hydrogeolog Anne Lindholm (fil.mag., geografi, jordmån och berggrund, grundvatten, naturresurser), vattenhushållningsexpert Anna Kurkela (skogsbruksingenjör, mastersnivå, vattenhushållning), klimatexpert Juuso Puurula (YH, miljöplanerare, klimatkonsekvenser), överinspektör Jussa Liikkanen (fil.mag., geografi, samhällsstrukturer och markanvändning), miljöansvarig Tarmo Oikarinen (skogsbruksingenjör, trafik), överinspektör Marjut Kokko (fil.mag., biologi, landskap), överinspektör Heli Lehvola (fil.mag., biologi, naturskydd och Natura) och överinspektör Antti Pöllänen (fil.mag., ekologi, naturskydd).

Beaktan för konsekvensbeskrivningen och den motiverade slutsatsen

MKB-beskrivningen, MKB-beskrivningens komplettering och den motiverade slutsatsen måste bifogas till alla tillståndsansökningar som berör genomförandet av projektet. Det måste framgå från tillståndsbeslutet hur konsekvensbeskrivningen, konsekvensbeskrivningens komplettering och den motiverade slutsatsen har tagits i beaktan. Tillståndsmyndigheten måste dessutom försäkra sig om att den motiverade slutsatsen är aktuell när tillståndsärendet avgörs. Vid behov måste MKB-beskrivningen kompletteras för att den motiverade slutsatsen ska kunna uppdateras. Den projektansvarige kan innan tillståndsärendet blir anhängigt vid behov be kontaktmyndigheten framföra sin åsikt om huruvida dess motiverade slutsats är aktuell. Det kan förekomma ett behov av att kontrollera om slutsatsen måste uppdateras, till exempel om det här skett förändringar i projektet eller om det har gått lång tid sen bedömningen.

Tillståndsmyndigheten får inte bevilja ett tillstånd att genomföra projektet, eller fatta något annat jämförbart beslut, innan den har fått tillgång till konsekvensbeskrivningen och den motiverade slutsatsen. Tillståndsbeslutet måste inkludera den motiverade slutsatsen och där måste man på ett ändamålsenligt sätt beakta resultaten från de höranden som berör konsekvensbeskrivningen. Det måste framgå från beslutet hur konsekvensbeskrivningen och den motiverade slutsatsen har tagits i beaktan.

Leverans av den motiverade slutsatsen och kommunikation om denna

Kontaktmyndigheten levererar sin motiverade slutsats och kopior av utlåtanden och synpunkter som kommit in till den projektansvarige. Den motiverade slutsatsen kommer också att levereras till de parter som lämnat utlåtanden och synpunkter, samt till de som behandlar projektet, andra berörda myndigheter och Torneå stad.

Den motiverade slutsatsen finns för påseende på miljöförvaltningens webbplats på: www.ymparisto.fi/yleiskaavoitus-karhakkamaantuulivoimaYVA.

En kungörelse om den motiverade slutsatsen publiceras på myndighetens webbplats i 30 dagars tid på adressen www.ely-keskus.fi/kuulutukset. Kungörelsen publiceras också på Torneå stads webbplats.

Tillämpade rättsnormer

Lagen om förfarandet vid miljökonsekvensbedömning (252/2017).

Statsrådets förordning om förfarandet vid miljökonsekvensbedömning (277/2017) 4 §.

Godkännande av dokumentet

Detta dokument har godkänts elektroniskt i myndighetens elektroniska ärendehanteringssystem. Den motiverade slutsatsens föredragande är överinspektör Hannu Raasakka och ärendet har avgjorts av enhetschef Leena Ruokanen.

Spridning

Projektansvarig

För kännedom

Miljöministeriet
Utlåtande av
Synpunkt av
Torneå stad
Byggnadstillsynsmyndigheten i Torneå stad
Tervola kommun
Rovaniemi stad
Övertorneå kommun
Finlands miljöcentral